РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 283 (2267).
6 ПАЙШАНБА ДЕКАБРЬ 1973 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● Идеология ишлари хроникаси

Лекция пропагандасига бағишлаб

Яқинда Октябрь район партия комитетининг мажлислар залида район маҳаллалари аҳолиси ўртасида лекция пропагандасининг вазифаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда маҳалла комитетлари-нинг раислари, «Билим» жамияти район ташкилотининг лекторлари, мактаб директорлари, илмий ходимлар, олий ўқув юртлари ўқитувчилари ҳамда маданий-оммавий ишлар олиб борувчи ходимлар қатнашдилар.

Ушбу масала юзасидан А. Навоий номли адабиёт музейи директори, филология фанлари доктори профессор Ҳ. Сулаймонов сўзга чиқди. Фалсафа фанлари кандидати С. Асқаров, район ижроия комитети маданият бўлимининг мудири Р. Маллабоев ва бошқа ўртоқлар лекция пропагандаси ишлари бўйича тажриба алмашдилар. Йиғилишда Октябрь район партия комитетининг секретари С. Н. Усмонова сўзга чиқди.

— Ҳозирги пайтда район саноат корхоналари, ташкилот ва муассасалар ҳамда юзга яқин маҳаллада 33 та халқ университети, 20 лекторий иш олиб бормоқда,— деди у,— Маҳаллалардаги лекторийларнинг аҳоли ўртасидаги роли тобора ортиб бормоқда. Айниқса, районнинг С. Раҳимов, «Янгиобод», «Олмазор», «Янги шаҳар» каби маҳаллаларидаги лекторийлар олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир. Шу йилнинг ўзида лекторийларда жами 20 мингдан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказилганлиги фикримизнинг далилидир.

Киров район Советининг депутати Нурхон Шарипова «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг моҳир ишчиларидан бири. Корхонада 4 йилдан буён баракали меҳнат қилиб, ёшларга бошчилик қилаётган бу ишчи коллектив ҳурматига сазовор бўлмоқда. Нурхон бошчилик қилаётган бригада ёшлари ҳозир 1974 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТДА: Н. Шарипова. М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИ МУТАХАССИСЛИК

В. И. Ленин номли республика педагогика билим юртида чизмачилик ва меҳнат мутахассислиги ўқитила бошланди. Ҳозир 60 ўқувчи чизмачилик ва меҳнат бўлимида таҳсил олмоқда. Улар 4-8 синфларга чизмачилик ва меҳнатдан дарс бериш ҳуқуқини оладилар.

Билим юрти ташкил этилганига 50 йил тўлди. Ўтган давр мобайнида 8 мингга яқин мутахассис тайёрланди. Бу йил 655 ўқувчи қиз педагоглик касбини эгалламоқда.

ПРАВДА саҳифаларида

▲ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистон Республикасига қилган расмий дўстона визити якунларини кўриб чиқиб, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Совет-Ҳиндистон дўстона муносабатларини ривожлантириш, КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программасини амалга ошириш соҳасидаги фаолиятини тўла-тўкис маъқулладилар.

▲ Миллий байрам — Финляндия Республикасининг мустақиллик куни муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Финляндия Республикасининг Президенти Урхо Кекконенга табрик телеграммасини йўлладилар.

▲ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бангладеш Коммунистик партияси II съездига табриги эълон қилинган.

Кўкаламзорлаштириш ойлиги давом этмоқда

Яхши кўрсаткичлар билан

Куйбишев район ободонлаштириш бошқармасидагилар декабрь ойини кўкаламзорлаштириш борасида яхши кўрсаткичлар билан бошлашди. Улар кучи билан ўн минглаб дарахт ва ранг-баранг гуллар ўтқазилди. Ойликда район меҳнаткашлари уюшқоқлик билан иштирок этишмоқда. Улар 22 минг дарахт ва шунча яшил ниҳол ўтқазишди.

11 та бўшлиқ ер ўрнида яшил хиёбончалар барпо қилинди. Трактор заводининг массивида, «Старт» стадионида ва 2-Шимолий-Шарқ массивининг кўкаламзорлаштириш майдони яна тўрт гектарга кўпайтирилди. В. Котик номли янги болалар паркида ҳам кўплаб кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилмоқда.

Қурувчилар ҳиссаси

Ободонлаштириш бўйича махсус ремонт қурилиш бошқармаси коллективи бугунги кунгача 12 мингдан ортиқ дарахт кўчатлари экишди. Шуниси қувончлики, бошқарма ишчилари йирик, келаси йили ҳосил берадиган ва соя-салқин дарахтларни ўтқазишмоқда.

Ремонт қурилиш бошқармаси ишчилари «Главташкентстрой»нинг ҳадемай ҳамшаҳарларимизга совға қиладиган турар жой бинолари ва болалар боғчаси ҳовлисида дарахтлар экишмоқда.

Шифокорлар улуши

Ўзбекистон пойтахтининг шифокорлари кўкаламзорлаштириш ойлигида актив иштирок этишяпти. Улар ўзларига қарашли касалхона, ўқув юртлари ва поликлиникаларда кўплаб дарахт ва ранг-баранг гул кўчатлари экишяпти. Тошкент медицина институти, 15-шаҳар касалхонаси аҳли экан кўчатлар сони 6 минг, ранг-баранг гуллар буталари эса 20 минг донадан ошиб кетди.

Барча шароитларни яратишди

«Ташсельмаш» заводи территорияси аллақачон кўкаламзорлаштирилган. Бу ер ишчиларнинг мириқиб, ҳордиқ чиқариш жойига айланган. Бугунги кунда экилган дарахт, гул ва яшил тўсиқлар парвариш қилинмоқда.

Ишчилар бўш вақтларида ёш ниҳоллар атрофини кўмиб совуқ урмаслиги учун ҳамма шароитларни яратишди. Бу ишларда асосан электр цехининг коллективи намуна кўрсатмоқда.

Намуна бўлишяпти

Шаҳримизнинг намунали ва гўзал бўлиши учун қурувчилар ҳам муносиб ҳиссаларини қўшишяпти. Жумладан, Ҳамза районидаги 3-трест бунёдкорлари ҳар йилги кўкаламзорлаштириш ойлигида актив иштирок этиб, мавсумда бир неча минг турли кўчатлар ўтқазмоқдалар.

Бошқарма бинокорлари асосан Қўйлиқ турар-жой массивини кўкаламзорлаштирмоқдалар. Шу кунга қадар массивда 250 тупдан ортиқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, 6 минг тупдан зиёд яшил тўсиқ ва 1000 тупдан кўпроқ турли хил атир гул кўчатлари ўтқазилди.

Бошқармада кўчат ўтқазиш жадаллик билан давом этмоқда.

Э. ЖЎРАЕВ.

ШАҲАР—ҚИШЛОҚҚА

Дала меҳнаткашлари хурсанд

Она-Ватанга 4 миллион 900 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» сотган ҳолда «Ҳосил байрами» шодиёналарига тўпланган заршуносларимизнинг қувончи чексиз. Бу шодликка пойтахтимизнинг барча ишчи коллективлари каби «Тошкенткабель» заводи ишчилари ҳам шерикдирлар. Нега деганда, бу корхона меҳнатчилари ишлаб чиқараётган кабеллар ҳам қишлоқ меҳнаткашларига қўл келмоқда.

Бундан ташқари, коллективнинг ўз оталиғидаги хўжаликларига кўрсатаётган ҳиммати таҳсинга сазовор бўляпти. Мададкорлар Сирдарё областидаги «Правда» совхозининг 31 электр двигателини ремонт қилиб бердилар. Уларнинг хўжаликка юборган 115 километр радио проводаси, 2500 метр телефон кабели ва бошқа маҳсулотлари турли мақсадларда фойдаланилди.

Пойтахт областининг Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз меҳнаткашларига кўрсатаётган ёрдамлари ҳам салмоқлидир. Ишчилар хўжаликнинг телефон ва электрлаштириш ишларида фойдаланиш учун 70 куб метр ёғоч етказиб беришди. Колхоз меҳнаткашларининг 3000 метр телефон кабели ва бронекабель зарурлиги ҳақидаги буюртмалари бажонидил бажарилди.

Корхона коллективининг «3-Далварзин» совхози ва «Ленин йўли» колхозига бераётган оталиқ ёрдами ҳам салмоқлидир.

Завод ҳаваскор санъаткорлари пахта йиғим-терими даврида меҳнаткашларга 12 марта концерт бердилар.

Мирзачўлда ягона

Бу йил Сирдарё райони пахтакорлари катта хирмон кўтардилар. Ҳосилдорлик гектар бошига 30 центнерга етди. Далаларда 320 та терим агрегати ишлади. Улар ёрдамида 32 минг тонна «оқ олтин» териб олинди. Ҳар бир машинада терилган пахта ўртача ҳисобда 103 тоннани ташкил этди. Бу миқдор ўтган йилгидан 15 тонна кўп.

«Ташсельмаш» заводининг Сирдарёдаги филиали бошлиғи Серикбой Жайсанбеков шундай деди:

— Меҳнат муваффақиятларини қўлга киритишда биринчи навбатда механизаторларнинг ҳиссаси катта бўлди. Бунда филиалимизнинг ҳам озми-кўпми улуши бор. Терим агрегатларини кераклиэҳтиёт қисмлар билан таъминлаб турдик. Олдин ана шундай нарса керак бўлса, Тошкентга боришга тўғри келарди.

Бу йил филиалда 16 хил янги деталь ишлаб чиқиш технологияси ўзлаштирилди. Сирдарёлик ҳамкасбларига «Ташсельмаш» заводи коллективи беминнат ёрдам бермоқда. Бу ерда шаҳарликлар кўмагида терим агрегатларининг устки панеллари ремонт қилинадиган станок реконструкциядан чиқарилди. Секундига 10 куб метр ҳаво берадиган компрессор ҳам монтаж қилиниб, ишга туширилди.

Шу йили «Ташсельмаш» заводи ўзининг Сирдарёдаги филиалида ишлаб чиқарилган 56 минг сўмлик деталларни Болгария Халқ Республикаси, Миср Араб Республикаси ва Ироққа экспорт қилди.

Филиал лойиҳасини Киевдаги «Гипросельмаш» институти тайёрлаган. Киевликлар филиалнинг маъмурий биноси корпуси, 200 ўринли ошхона лойиҳаларини ҳам яратиб беришди. Келажакда филиал Мирзачўлдаги йирик корхоналардан бирига айланади.

Э. ҚОСИМОВ.

Ҳаммаси заршунослар учун

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлик заводи меҳнатчилари «ҳосил байрамини» муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб оляптилар. Уларнинг 11 ойда пахтакор республикалар дала меҳнаткашларига етказиб берган чигит экиш сеялкалари 7220 тадан ошиб кетди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан заводда сеялкалар ишлаб чиқариш 12 процент кўпайди.

Машинасозлар шу кунга қадар 940 та подбор терадиган машина, кўплаб миқдорда кўрак чувиш ва тупроққа гербицид ташловчи мосламалар, эҳтиёт қисмлар тайёрлаб, қишлоқдаги биродарларини хурсанд қилдилар. Подбор терувчи машиналар ишлаб чиқариш сўнгги бир йилдан камроқ вақтда қарийб икки ярим баравар ортди.

Корхона машинасозлари илмий тадқиқот ташкилотлари билан бўлган ҳамкорликни тобора ривожлантирмоқдалар. Бамаслаҳат олиб борилган ишлар завод коллективига бир вақтда ерга икки қатор чигит экадиган сеялкаларнинг янги турини яратишга имкон берди. Пахта ҳосилдорлигини 30 процентгача оширишга ёрдам берадиган бу сеялкаларни коллектив янги йилдан бошлаб кўплаб ишлаб чиқаришга киришади.

Универсал «пўлат отлар»

Трактор заводи меҳнатчилари ишлаб чиқараётган тракторларни заршуносларимиз «универсал пўлат отлар» деб аташади. Деҳқонларнинг юрак таҳсинига сазовор бўлган бундай пўлат тулпорлар ёрдамида ерни ҳайдашдан тортиб, чигит экиш, ғўзани парвариш қилиш, етиштирилган мўл-кўл «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олиш, уни пахта пунктларига етказиб беришгача бўлган барча юмушларни бажариш мумкин.

ПАХТАКОРЛАРГА КОТТЕЖЛАР

«Узгипросельстрой» лойиҳа институтининг бир группа инженерлари республика пахтакорлари учун мўлжалланган панелли коттежлар лойиҳаларини қўлдан чиқардилар. Дастлабки уйлар Сирдарё областидаги «Бахт» посёлкасида бунёд этилади.

Тайёр панеллардан қуриладиган бундай уйлар қишлоқ меҳнаткашларига манзур бўлади. Кўп кишилик оилаларнинг ана шундай биноларда яйраб истиқомат қилишлари учун ҳамма шароитлар яратилади.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Пахтани коп-қанорсиз ташиш учун мўлжалланган автопоездларни йиғиш участкасининг коллективи Тошкент трактор заводи биринчи йиғув цехидаги илғор коллективлардан ҳисобланади. Бу участка ўтган ойда топшириқда белгиланган қирқта ярим прицеп ўрнига 45 та ярим прицеп тайёрлади. Ноябрь ойи плани ҳам муддатидан олдин бажарилди. Бундай муваффақиятга эришишда составида беш коммунист бўлган партия группаси ёрдам бермоқда. Партия группаси мусобақанинг кунлик якунларини чиқариш, эришилган муваффақиятларни кенг маълум қилиб туриш ташаббускори. Коммунистлардан Т. Ҳамроев ва Н. Газин меҳнат мусобақасида намуна кўрсатмоқдалар. Улар рамаларни пайвандлашда ишлаб, беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажармоқдалар. Партия группасига биринчи марта раҳбар қилиб сайланган йиғувчи слесарь Тожи Ҳамроев ҳам яхши меҳнт қилмоқда.

(ЎзТАГ).

ТОПШИРИҚ БАЖАРИЛДИ

Бугун

ТОШКЕНТ ТЕМИР-ЙЎЛ БЎЛИНМАСИГА ҚАРАШЛИ ТОВАР СТАНЦИЯСИ ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИ КОНТЕЙНЕРЛИ ЮКЛАРНИ МАНЗИЛЛАРГА ЕТКАЗИБ БЕРИШ БЎЙИЧА ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИКЛАРИ ҲАҚИДА РАПОРТ БЕРДИЛАР. Мамлакатимиз халқ хўжалиги учун зарур бўлган 189 минг 800 тонна юк ўз вақтида адресларига етказиб берилди. Станция ходимлари йил охиригача яна 35 минг тонна юкни ташиб беришга аҳд қилдилар.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

Бешқайрағоч массивида янги йил арафасида ўнлаб оилалар уй тўйлари ўтказадилар. Бу ерда ҳар бири 32 квартирали учта бино фойдаланишга топширилди.

* * *

Тошкентлик ҳайкалтарош Л. Рябцев ва архитектор Е. Ефремов Қорақалпоғистоннинг Чимбой шаҳри учун мўлжалланган санъат асари устидаги ишларини ниҳоясига етказдилар. У ерда Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун халок бўлганлар хотирасига бағишлаб ёдгорлик ўрнатилади.

Енгил саноат истиқболига бағишлаб

Куни кеча Модалар уйида республика енгил саноатида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалалари бўйича республика илмий-иқтисодий конференцияси ўтказилди. Уни Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ва Тошкент халқ хўжалик институти ташкил қилдилар.

Конференцияда Енгил саноат министрлиги мутахассислари, саноат корхоналарининг раҳбарлари, иқтисодчи олимлар ҳамда қардош республикалардан келган меҳмонлар қатнашдилар.

Тошкент халқ хўжалик институтининг ректори, профессор М. М. Қориев конференцияни кириш сўзи билан очди. Шундан кейин Ўзбекистон ССР Енгил саноат министри Ф. Х. Хўжаев ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдаги асосий вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Конференция қатнашчилари «Техника тараққиёти ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш», «Ўзбекистоннинг ипак саноатида техника даражасини такомиллаштириш», «Техника тараққиёти — меҳнат унумдорлигини оширишда муҳим фактордир» деган мавзуларда докладлар тингладилар.

Т. ЮСУПОВ.

СССР Олий Советн Президиумининг фармони

«ВЕЧЕРНЯЯ МОСКВА» ГАЗЕТАСИНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Москва шаҳри меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этишдаги самарали ишлари учун «Вечерняя Москва» газетаси Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ,
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль, 1973 йил, 4 декабрь.

ҲИНДИСТОН НЕФТЧИЛАРИГА

Нефть конларини қазишда ишлатиладиган қурилмаларни электр қуввати билан таъминлаш учун каротаж кабеллари ишлатилади. Тошкентда ишлаб чиқарилаётган бу маҳсулот бир қатор мамлакатларининг нефтчиларига жуда қўл келяпти.

Ҳиндистон нефтчилари ҳам «Тошкенткабель» заводига буюртма берган эдилар. Корхона коллективи дўстларнинг илтимосини бажо келтирмоқда. Қўшни мамлакатга 60 километрдан зиёд каротаж кабеллари жўнатилди.

Кабелчилар буюртманинг қолган қисмини ҳам муддатидан илгари тайёрлаб беришга аҳд қилдилар.

● Тошкент—мамлакатга

Қардошлар буюртмаси

Бугун

«ГИПРОНИИ»да Ўзбекистон Марказий статистика бошқармаси электрон-ҳисоблаш маркази биносининг техник лойиҳаси тамомланди.

Луначарский шоссесида қад кўтарадиган 8 қаватли бу бино қурилишига 2,5 миллион сўм маблағ ажратилган. Бу ерда замонавий ҳисоблаш аппаратлари ўрнатилади.

Институт коллективи қардош республикалар буюртмасини ҳам ўз вақтида бажариб бермоқда. Тожикистонда қурилаётган геофизика институти биноси лойиҳаси ҳам шу ерда яратилди. Туркманистонда ҳам тошкентликлар лойиҳаси бўйича илмий-тадқиқот институтлари, ҳисоблаш марказлари қурилмоқда.

Келажакда Ўртаовулда ўсимликлар биологияси институтининг зонал станцияси барпо этилади.

Бу йил институтда 200 минг сўмлик лойиҳа ишлари бажарилади. Лойиҳачилар йиллик планни белгиланган муддатдан олдин бажаришга аҳд қилишди.

ЁШ ҲУНАРМАНДЛАР УЧУН

Зональ экспериментал лойиҳа илмий-тадқиқот институти архитекторлари 480 ўқувчига мўлжалланган ҳунар-техника билим юртлари биноларининг типовой лойиҳасини ишлаб чиқдилар. Ўзбекистоннинг турли шаҳар ва қишлоқларида қуриш мумкин бўлган бу бинолар комплекси икки блокдан иборат бўлади. Ўқув корпусида машғулотлар учун қатор қулай хоналар, турли хил ўқув кабинетлари, устахоналар жойлашади. Кейинги корпусни эса ошхона, спорт зали, клуб ва маиший хизмат кўрсатиш устахоналари эгаллайди.

«Ҳосил байрами» шодиёналари

Кеча ҳам байрам, ҳам дам олиш куни бўлди. Лекин эрталабдан бошлаб минглаб тошкентликлар башанг кийиниб шаҳарнинг турли томонларидан Чилонзор томон оқиб кела бошладилар. Уларнинг сўнгги манзили ипподром эди. Бу ердаги карнай-сурнай садолари анъанавий «Ҳосил байрами» бошланганлигини билдириб турарди.

Ўзбекистон деҳқонлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида яхши меҳнат қилдилар, уларнинг фидокорона меҳнати пахта далаларидаги ажойиб ғалаба билан якунланди. Мисли кўрилмаган «оқ олтин» ҳосили етиштирилди — Ватан 4 миллион 900 минг тонна пахта, ҳар қачонгидан кўп ғалла олди. Мана эндиликда мана шу олтин қўлли деҳқонлар меҳнати шарафланаяпти.

Пахтакорлар, ғаллакорлар, сабзавоткорлар, чорвадорлар тошкентликлар меҳмони бўлишди. Уларнинг кўпчилигининг кўкрагида орден ва медаллар тақилган. Улар ўзларининг ҳалол меҳнати билан Ватанимизнинг ана шу юксак мукофотларига сазовор бўлганлар.

...Эрталаб соат 11. Марказий минбарда микрофон ёнига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри Э. Т. Шайхов келади ва қисқача кириш нутқи билан байрамни очади. Шундан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. Р. Қурбонов КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг табрикномасини ўқиб эшиттиради. Унда беш йилликнинг учинчи йилида улар эришган муваффақиятларга юқори баҳо берилади.

Фанфаралар тантанавор янграйди. Қишлоқ хўжалиги илғорларининг паради бошланади.

Байрам тантанали очилгандан кейин чавандозлар, полвонларнинг чиқишлари бошланди. «Қиз қувди» от спорти ўйинида саккизта соврин ўйналди. Бу совринлар энг моҳир чавандозларга насиб бўлди.

Умуман шу куни от спорти ишқибозлари турли ташкилотлар томонидан тикилган кўпгина совринлар учун бўлган мусобақаларда қатнашдилар.

Бугун

ипподром минбарлари эрталабдан яна меҳмонлар билан тўлди. «Ҳосил байрами» давом этди. Отда юриш бўйича СССР биринчилиги совриндорлари Г. Павлева ва Х. А. Ковшов ўз маҳоратларини намойиш қилдилар, «Човгон» от-спорт ўйини, пойга, «Аламон пойга», мотоциклчилар мусобақаси, мотоциклларда фигурали юриш ташкил этилди. Мусобақалар улоқ билан якунланди. Бунда 120 мукофот ўйналди.

Байрам тугаллана-япти. Эртага эса далаларда, фермаларда, қурилишларда, завод цехларида яна катта меҳнат бошланади. Олдинда ҳали иш кўп, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилини шараф билан якунлаш лозим.

СУРАТЛАРДА: «Ҳосил байрами»да.
М. Нуриддинов фотолари.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

⊙ ТУРАР ЖОЙ БИНОЛАРИНИ ЎЗ МУДДАТИДА ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРАЙЛИК. ⊙ ЯНГИ УЙЛАРГА КЎЧИБ КИРГАНЛАР НИМАДАН РАНЖИШЯПТИ? ⊙ ТУРАР ЖОЙ КООПЕРАТИВЛАРИ УГАЙМИ? ⊙ Н. ЗЛОБИН УСУЛИ КЕНГ ҚАНОТ ЁЙСИН.

ПАРТИЯМИЗ XXIV съездида белгиланган экономикани ривожлантириш ва халқ маданий савиясини юксалтириш вазифаларини амалга оширишда капитал қурилиши биринчи даражали роль ўйнайди.

Тўққизинчи беш йиллик даврида капитал қурилишига ажратилган маблағлар 501 миллиард сўмни ташкил қилади. Бу эса Совет ҳокимиятининг дастлабки 45 йил мобайнида ана шу мақсадда ажратилган барча маблағи билан баробардир. Ушбу беш йилликда 580 миллион квадрат метр турар жой фойдаланишга топширилади. Шундан 118 миллиони шу йил қуриб битказилиши керак.

Тўққизинчи беш йилликда Тошкентда маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхоналар қурилиши ва бошқа қурилишлар учун барча молия асосларига биноан 2,2 миллиард сўм белгиланган. Шундан 701 миллион сўми маҳаллий Советлар йўли билан ажратилган. Бу эса саккизинчи беш йиллик мобайнида сарфланган маблағдан 19 процент кўп демакдир. Турар жой бинолари қурилишига ҳам кўп маблағ ажратилган.

Меҳнаткашлар фаровонлигини яхшилашда турар жой бинолари қурилиши биринчи даражали аҳамиятга эга. Шаҳримизда қурилиш ғоят кенг тус олган. 1966 йил 26 апрель зилзиласи пайтида шаҳримизда 6,7 миллион квадрат метр турар жой фонди бор эди. Шундан 4,4 миллион квадрат метрини пахса деворли эски уйлар ташкил қиларди. 1966—1972 йилларда ва 1973 йилнинг ўн ойи мобайнида Тошкентда умумий майдони 7,3 миллион квадрат метр бўлган турор жой бинолари қурилди.

1973 йил 1 январга келиб шаҳарнинг турар жой фонди 12 миллион квадрат метр умумий майдонни ташкил қилди. Шундан 3,5 миллион квадрат метри эски типда қурилган уйлар эди. Халқ хўжалигини юксалтириш 1971—1975 йиллар беш йиллик планига биноан Тошкент шаҳрида турар жой бинолари қурилиши учун барча молиявий йўллар билан 519 миллион сўм ажратилган. Бу эса беш йиллик охиригача 3 миллион квадрат метрдан ортиқ турар жой бинолари қуриш ва шаҳар турар жой фондини 14 миллион квадрат метрга етказиш имконини беради. Бу — жон бошига 8,2 квадрат метр турар жой тўғри келади демакдир.

Қурилиш сонини кўпайтириш билан бирга сифатини жиддий ўзгартиришга ҳам эътибор берилади. Ушбу беш йилликда қурилишнинг архитектура жиҳатларини яхшилаш ,инженерлик қурилмалари ва ободонлаштиришни янада кучайтириш кўзда тутилган. Тўққизинчи беш йилликнинг ана шу ўтган йиллари мобайнида 150 минг ҳамшаҳаримиз янги, қулай квартираларга кўчиб чиқдилар. Бу йил Тошкентда 400 минг квадрат метрга яқин турар жой қурилди. Бунга эришиш учун қурувчилар ва монтажчилар, саноат корхоналарининг коллективлари, лойиҳачилар ва архитекторлар тиним билмай меҳнат қилдилар. Улар турар жой биноларини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар, индустрлаштирилган иш усулларини жорий этмоқдалар, қурилиш сифатини яхшилаш ва таннархини арзонлаштириш учун курашмоқдалар.

Кўпчилик партия, совет, касаба союз ташкилотлари қурилишлар устидан кундалик контроль ўрнатиб, амалий ёрдам бермоқдалар. Жумладан Собир Раҳимов район партия комитети қурувчилар ишидан ҳамиша кўз-қулоқ бўлиб туради, буюртмачилар, лойиҳачилар ишини жиддий контроль қилиб боради. Райондаги саноат корхоналари ишга тушиши керак бўлган объектлар қурилишини тезлаштириш учун амалий ёрдам беришади. Натижада район қурилиш ташкилотлари капитал қурилиш ва турар жой бинолари фойдаланишга топшириш социалистик мажбуриятларини ҳамиша муваффақиятли бажарадилар.

«Главташкентстрой», «Жилстрой» тресги коллективидан кўп нарса ўрганса бўлади. Бу трест йилнинг ҳамма фаслида уй-жойларни бир меъёрда фойдаланишга топширишга эришмоқда.

Умуман олганда турар жой биноларини қуриш муддатини қисқартириш анъанавий тус олмоқда. Агар 1971 йилда мўлжалланган уй-жойларнинг 7,2 процентигина муддатида қуриб битказилган бўлса, 1972 йилда бу рақам 15 процентни ташкил қилди. Шу йилнинг 10 ойи мобайнида эса турар жой биноларининг 34 проценти норматив муддатида қуриб битказилди.

Шу билан бирга турар жой бинолари қуриш йиллик планининг ўн ойлигини шаҳар қурилиш ташкилотлари фақат 67,5 процентини бажардилар. Турар жой бинолари қуришда эса бу рақам 61 процентини ташкил қилди. Маҳаллий Советлар турар жой бинолари қуриш топшириғи бажарилмаяпти. Айниқса турар жой кооперативлари қуриш оқсаяпти.

Маълумки, турар жой проблемасини ҳал этишда кооператив қурилиши катта роль ўйнайди. Шаҳримизда бу резерв ҳали муваффақиятли амалга оширилаётгани йўқ.

Қурилиш трестлари ва шаҳар бошқармалари ўзларида мавжуд қувватлардан тўла фойдаланаётганлари йўқ. Бу ўринда меҳнатни ташкил қилишнинг сустлиги, йирик панелли уйсозлик заводини ўз вақтида ремонт қилмаслик, ишлаб чиқариш циклини янги лойиҳа бўйича ишлашга ғоят секинлик билан кўчириш сабаб бўлмоқда. Шаҳар меҳнаткашлари бу давр мобайнида белгиланганидан юз минг квадрат метр камроқ турар жойни қабул қилиб олишди. Бу эса салкам икки минг квадрат-метр демакдир.

4, 6, 159- қурилиш трестлари ва 1-Тошкент уйсозлик комбинати ғоят қониқарсиз ишламоқдалар. Уларнинг айби билан 85 минг квадрат метрдан ортиқ турар жой биноси вақтида фойдаланишга топширилмай қолди. Бу корхоналарнинг раҳбарлари объектларни бир меъёрда фойдаланишга топширишга эриша олмадилар.

Йилнинг турли фаслларида турар жой биноларининг бир меъёрда фойдаланишга топширишга эриша олмаслиқ жиддий камчиликлардан биридир. Қурилган биноларнинг кўпчилиги кварталнинг, ярим йиллик ёки йилнинг сўнгги ойларида фойдаланишга топширилади. Бу эса бино сифатининг бузилишига, қурилиш-монтаж ва пардоз ишларининг сифатсиз бажарилишига олиб келади. Масалан, 1972 йил биринчи кварталда битта ҳам бино фойдаланишга топширилмаган. Ҳолбуки тўртинчи кварталда бутун йил давомида қурилиши керак бўлган биноларнинг 42 проценти фойдаланишга топширилган. Ҳозир ҳам аҳвол шундай. Фақат «Главташкентстрой»нинг ўзи сўнгги икки ойда 214 минг квадрат метр турар жойни фойдаланишга топширади. Бундай қолоқликдан чиқиш учун трестлар ва бошқармаларнинг партия, касаба союз ташкилотлари ва раҳбарлари ҳар бир қурилиш майдонида иш қандай кетаётгани билан танишиб чиқишлари биринчи навбатда фойдаланишга топширилиши керак бўлган объектларга кучни ташлашлари керак.

Машина ва механизмлар, транспорт қуролларидан тўла-тўкис фойдаланишга эришиш, ишни икки ва уч сменада ташкил қилиш лозим.

Ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикаларнинг Тошкентда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи йиғилишида сўзлаб, меҳнат интизомини юксалтиришнинг аҳамияти ниҳоятда катта эканини таъкидлаган эди. Хўжалик кадрларининг бу борадаги масъулиятини янада ошириш лозим.

Қурилиш сифатини яхшилаш учун ҳам кўп ишларни амалга ошириш керак. Объектларга кўплаб брак конструкция ва жиҳозлар ҳамон келиб турипти. Бу эса қурилишда ортиқча ҳаражат сарфлашга олиб келади. Шу билан бирга қурилиш корхоналарида маҳсулот сифатини яхшилашга эътибор берилмаяпти. Бу борада линия ва постлар ташкил этиш масаласи етарли даражада ҳал қилинмаяпти.

Қурилаётган уйларнинг салмоқлигина қисми турли гарантиялар ва ваъдалар билан қабул этилаяпти. Ҳамшаҳарларимиз кўчиб кираётган уйларнинг кўпгина квартираларида чала жойлар бор. Ободонлаштириш, ирригация ва инженерлик таъминоти масаласида кўп камчиликлар мавжуд. Микрорайонларда соғлиқни сақлаш, савдо, болалар муассасалари, маданий ва маиший корхоналарга ўхшаш объектлар муддатида қуриб битказилмай қолаяпти. 1- уйсозлик комбинати, 4, 9 159- қурилиш трестларининг раҳбарлари давлат комиссиясига паст сифатли уйларни топширмоқдалар. Масалан, Юнусобод массивидаги бош пудратчи 1-уйсозлик комбинати бўлган 4-уй (А-4 кварталида) га аҳоли кўчиб кирганидан кейин ҳам кўпгина квартираларга электр жиҳозлари ўтказилмаган эди. Бу уй инженерлик тармоқлари билан уланмагани учун унда иссиқ сув ҳам, совуқ сув ҳам газ ҳам йўқ эди.

Ана шу кварталдаги 5 ва 8 уйлар, Д—2 кварталидаги 23 ётоқхона, Кафанов ва Титов кўчаларидаги 162- квартирали уйда ҳам шундай аҳвол рўй берган.

Асосий буюртмачи — Тошкент шаҳар ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармаси эса техника назоратини ўрнатиш ва иш сифатини яхшилашни талаб қилишга катта эътибор бермаяпти. Қурилиш ташкилотларига керакли даражада талабчанлик қилмаяпти. Кўпинча сифатсиз бажарилган ишларини ҳам қабул қилиб олаяпти. Меҳнаткашлар депутатлари район Совети Ижроия комитетлари фойдаланишга топширилаётган турар жой ва гражданлик объектларини қабул қилиб олишда қаттиқ талабчанлик қилишлари, чалакамчатти биноларни фойдаланишга топширишга йўл қўймасликлари керак. Пудратчи ва заказчилар янги уйга кўчиб кирган ҳамшаҳарларимиз олдида фақат маънавий жиҳатдангина эмас, моддий жиҳатдан ҳам масъулдор бўлсин.

Қурилиш программасини муваффақиятли бажариш кўп жиҳатдан лойиҳачиларга ҳам боғлиқ. Лойиҳа иқтисодий жиҳатдан иложи борича фойдали бўлиши, қурилишнинг илғор усулларини пропаганда қилиш керак. Бошқачароқ қилиб айтганда қурилишнинг тежамкор бўлиши кўп жиҳатдан лойиҳага боғлиқ.

Кейинги пайтларда лойиҳа институтлари катта ва самарали меҳнат қилдилар. Улар Тошкент ва республикамиздаги бошқа қурилишларни лойиҳа ҳужжатлари билан таъминладилар. Лойиҳа-смета ҳужжатлари сифатини юксалтириш борасида ҳам анча ишлар қилинди. Шу билан бирга лойиҳа ҳужжатларини ўз вақтида топшириш борасида ҳамон камчиликлар бор. Лойиҳаларга ўзгалар билан келишилмаган ҳолда ўзгартишлар киритиш қурилишда самарали тайёргарлик кўриш имкониятини йўққа чиқармоқда.

Қурилаётган кўпгина объектларда лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз вақтида топширилмаяпти. Бу эса қурилиш муддатини кечиктириб юборишга олиб келаяпти. Объектда қурилишнинг ишчи чизмалар комплекси бўлмаганидан кейин иш кечикаверади.

Лойиҳа институтлари ишлаб чиқариш билан ҳамон мустаҳкам алоқа боғлашмаган. Авторлик назорати етарли эмас. Қурилишдаги шароитни яхши билмаслик натижасида кўпинча лойиҳаларда ва биринчи навбатда сметаларда хатоларга йўл қўйилмоқда. Бу эса смена ҳужжатларини қўшимча равишда қайтадан тасдиқлатиш заруратини туғдиради. Объектларни молиявий жиҳатдан таъминлаш муддатини кечиктиришга олиб келади.

Смета баҳоларини белгилашда ҳам жиддий камчиликлар бор. Тошкент шаҳар ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармаси буюртмачи сифатида 25 объектда текшириш ўтказганида 1973 йилда сметалардаги хатолар туфайли қурилиш нархи 4 миллион 683 минг сўмга ошиб кетганлиги маълум бўлди. Шаҳарнинг лойиҳа институтлари, буюртмачилар фойдаланишга топширилиши керак бўлган объектлардаги барча масалаларни зудлик билан ҳал этишлари, 1974 йилга мўлжалланган лойиҳа-смета ҳужжатларини 15 декабргача битиришлари лозим. Келгуси йилда 500 минг квадрат метр турар жой бинолари қуриш керак.

Турар жой биноларини бир меъёрда қуриш, қурилиш сифатини яхшилаш, қурилиш майдонини инженерлик жиҳатидан ўз вақтида тайёрлашга, илғор иш усули — қурилишни поток графикда ташкил қилишга, ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорлари тажрибасини кенг ёйишга кўп жиҳатдан боғлиқ. Шаҳримизнинг қурилиш-монтаж ташкилотлари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Злобин бошчилигидаги бригада усулини етарли даражада кенг ёймаяптилар. Ҳолбуки бу усул турар жой қуриш суръатини бир мунча тезлаштириш имконини беради.

Ҳозирги пайтда «Главташкентстрой» системасида 25 коллектив бригада пудрати усули ишламоқда. Улар орасида Петров, Самиғов Отахонов, Абдуллаев, Дудукал ва бошқалар раҳбарлик қилаётган бригадалар бор. Лекин бу бригадалар ҳали кўп эмас. Н. Злобин усулида ишлаётган бригадалар ҳали оз. Бизда бригада хўжалик ҳисоби усулига ўтиш учун барча имкониятлар бор. Ҳамма гап эски тартиблардан воз кечиб, янги усулга дадил ўтиш, шахсий масъулдорликни оширишда қолган.

Турар жой биноларини ўз муддатида фойдаланишга топширишда социалистик мусобақанинг роли катта. Муҳими шундаки, мусобақага раҳбарлик қилишни такомиллаштириш лозим. Қурилишда ишлайдиган коммунистлар қабул қилинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун курашга бошчилик қилишлари, оммавий, сиёсий ва ташкилотчилик ишларини кучайтиришлари, ҳар бир участкада зарбдор меҳнат қилинишига эришмоқлари лозим.

Меҳнатда муваффақиятга эришиш учун фақат ишни ташкил қилиб ички резервлардан муваффақиятли фойдаланибгина қолмай, қурувчилар ва пудратчи ташкилотларнинг ўзаро алоқасини мустаҳкамлаш ва айниқса Ўзбекистон ССР «Монтажспецстрой» министрлиги бошқармалари ва трестлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатишга ҳам боғлиқ. Кўпчилик турар жой биноларида санитария техника жиҳозларини ўрнатиш, электр-монтаж ишлари ғоят кечикиб бажарилмоқда. Объектларда махсус ихтисослик эгалари етишмайди.

Ҳозирги пайтда шаҳар партия комитети қарорига биноан шаҳар саноат корхоналаридан Ўзбекистон ССР «Монтажспецстрой» министрлиги трестларига 500 га яқин слесарь, пайвандчи электрик ва монтажчилар сафарбар этилган. Қурилиш ва монтаж ташкилотлари дастлабки кунлардаёқ уларнинг меҳнатини тўғри ташкил қилишлари, бу ёрдамдан имкони борича тўла фойдаланишлари лозим.

Ҳозир, қурувчилар олдида фойдаланишга топширилиши керак бўлган объектларга кучни ташлаш зарурияти туғилиб турган бир вақтда қурилиш партия ташкилотининг фаолияти айниқса муҳим аҳамиятга эга. Ҳар бир партия ташкилоти одамлар ишини тўғри ташкил қилишни, уларнинг куч-ғайратини объектлар, айниқса, турар жой биноларини ўз муддатида фойдаланишга топширишга қаратишни ўзларининг энг муҳим вазифалари деб билишлари керак. Оммавий-сиёсий ишларнинг барча формалари, барча усуллар ана шу вазифага қаратилиши керак.

Йил охиригача оз вақт қолди. Ҳолбуки бу муддат ичида кўплаб турар жой бинолари, саноат, савдо ва коммунал хўжалик корхоналари қуриб битказилиши лозим. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида шаҳримиздаги барча қурилиш объектлари муваффақиятли якунланиши учун барча имкониятларни ишга солиш лозим.

М. ЮСУПОВ,
Тошкент шаҳар партия комитети қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлимининг мудири.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Ёнилғи танқислиги давом этмоқда

НЬЮ-ЙОРК. АҚШдаги энергетика танқислиги Америка меҳнаткашлари учун янги қийинчиликлар туғдирмоқда.

Ёқилғи етишмаётганлиги уй-жойларни иситиш учун фойдаланиладиган мазут нархининг оширилишига ва кун кечиришнинг янада қимматлашишига олиб келди. Энергетика танқислиги натижасида 4 миллиондан ортиқ ишсизлар армияси сафига яқин вақт ичида яна юз минглаб америкаликларнинг қўшилиши кутилмоқда.

БОНН. Германия Федератив Республикаси хўжалик министрлигининг маълумотларига кўра, сўнгги уч ой ичида ГФРда нефть маҳсулотлари нархи ўрта ҳисобда 35 процент ошган. Шу вақт ичида мамлакатда нефть монополияларининг олган фойдаси тахминан 2,7 миллиард марка кўпайган.

Канцлер В. Брандт бундестагда энергетика танқислиги масштаби ҳақида ҳукумат номидан баёнот бериб, вужудга келган аҳвол суюқ ёқилғи ва бензин нархининг янада ўсишига, мамлакатда ишсизларнинг кўпайишига, иқтисодий ўсиш суръатларининг пасайишига олиб келиши мумкинлигини эътироф қилди.

ЛОНДОН. Англиядаги почта бўлимлари автомобиль эгаларига бензин олиш ҳуқуқини берадиган махсус купонлар бера бошлади. Бу чора мамлакат бошидан кечираётган энергетика танқислиги муносабати билан бензинни чекланган миқдорда тақсимлашга тайёргарлик мақсадида ўтказилмоқда.

Британия оролларидаги Америка ҳарбий-ҳаво базаларининг қўмондонлиги самолётлар учун ёнилғи истеъмол қилишни 10 процентдан 25 процентгача камайтириш тўғрисида фармойиш берганлиги маълум бўлиб қолди. Базаларнинг омборларида ва барча биноларида температуранинг пасайтирилиши ҳам эълон қилинди.

ПАРИЖ. Автомобиль-йўл транспорти касаба союз ташкилотларининг миллий союзи эълон қилган баёнотда халқаро транспортда пассажир ва юк ташиш соҳасида жиддий аҳвол юз берганлиги таъкидлаб ўтилди. Чет элларга бориб қолган юзлаб француз юк машиналари ва фургонлари ёқилғи етишмаслиги сабабли юртига қайтиб келолмаяпти.

АНТВЕРПЕН. Американинг «Женерал моторс» компаниясининг филиали Ғарбий Европада энергетика танқислиги автомобиль бозорида талабнинг кескин равишда пасайиб кетишига олиб келганлиги сабабли автомобиллар ишлаб чиқаришни камайтиришга қарор берганлигини эълон қилди.

Европада жойлашган автомобиллар йиғувчи икки завод яқин икки ой ичида 12 кунга ёпилишини фирма раҳбарлари маълум қилди. (ТАСС).

КЎПЧИЛИК ОВОЗ БИЛАН

НЬЮ-ЙОРК. БМТ Бош ассамблеяси апартеид жиноятларининг пайини қирқиш ва бундай жиноятлар учун жазолаш тўғрисидаги конвенцияни катта кўпчилик овоз билан маъқуллаб, муҳим қарор қабул қилди.

Конвенция лойиҳаси Совет Иттифоқи, Гвинея ва Нигерия делегацияларининг ташаббуси билан ишлаб чиқилган эди. Африка ва Осиёдаги мамлакатларнинг кўпгина делегациялари ҳам конвенцияга қўшилишди. Ушбу конвенция қатнашчиси бўлган давлатлар апартеидни қўллаётган ташкилотлар, муассасалар ва айрим шахсларни жиноятчилар деб эълон қилади.

...Лиссабон эса алдамайди

Яқиндагина Яқин Шарқда бирдан авж олиб кетган уруш ҳаракатлари Исроил иғвогарлик ҳаракатининг тинчлик иши учун бўлган хавфини намойиш қилибгина қолмай, биринчи қарашда бу низо билан бевосита алоқаси бўлмагандек кўринган масалани — АҚШнинг НАТО бўйича Ғарбий Европадаги иттифоқчилари билан ўзаро муносабатини ҳам янги нуқтаи назардан туриб кўриш учун ёрдам берди.

Анъана бўйича Вашингтон дирижёрлик қилаётган Шимолий Атлантика оркестри АҚШни ҳайратда қолдириб ва очиқдан очиқ норози қилиб мужмал мақомда чала бошлади. АҚШ навбатдаги низода Тель-Авивни ошкор равишда қўллаб-қувватлаш йўлига ўтиб олган бир вақтда НАТОнинг Ғарбий Европадаги кўпчилик қатнашчилари қайтадан бошланган ҳарбий ҳаракатларнинг биринчи кунларидаёқ бетараф позицияни эгаллашни афзал кўрдилар.

Англия урушаётган томонларга қурол-аслаҳа етказиб беришни тақиқлаб қўйди ва Исроилга шошилинч равишда ҳарбий техника ҳамда ўқ дорилар етказиб бераётган Америка самолётларининг ўзининг Кипрдаги базасидан фойдаланишни ман қилди.

Вашингтон Исроилга қурол-аслаҳалар етказиб беришда ўз аэродром ва портларини Америка ихтиёрига бериб қўйишдан бош тортган Германия Федератив Респубикасининг қўллаб-қувватлашидан ҳам маҳрум бўлди. Италияда чиқаётган «Коррьере делла сера» ва «Мессажеро» газеталари американикларнинг «қудратли тазъйиқи»га қарамай уларнинг Италия юртларининг бирортасидан ўша мақсадларда фойдаланиш учун рухсат олишга эришаолмаганликлар ини хабар қилди. НАТО қатнашчилари бўлган Ғарбий Европадаги кўпчилик давлатлар ҳам шундай позицияни эгалладилар.

Кўпчилиги, лекин ҳаммаси эмас.

Португалия сиёсатдонлари ва ҳарбийлари кутилмаганда шундай қийин аҳволда қолган катта шерикларига дарҳол ёрдамга келишди. Ўзини Шимолий Атлантика Иттифоқининг «устуни» деб аташни ёқтирадиган Лиссабон АҚШга Португалиянинг Азор оролларидаги Лаженс ҳарбий ҳаво базаси оша юк олиб ўтиш ҳуқуқини илтифот билан бериб қўйди. Американиклар бу базани иккинчи жаҳон урушидан буён ижарага олиб келмоқдалар.

Кези келганда шуни айтиш керакки, Лиссабондагилар Яқин Шарқдаги низонинг ҳал этилмаслиги ва АҚШнинг яккаланиб қолиши янада яхшироқ фойда келтиришини зудлик билан фахмлаб олишди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Португалиядан хабар қилишича, Каэтану режими Лаженсдаги базанинг нархини оширсак бўлмасмикин деб ўйлаяпти.

Кўпгина шарҳчилар Португалиянинг Исроил томонида туриб бу низога тортилишига розилик бериш учун тайёр туриши молиявий мулоҳазалардан ташқари Лиссабоннинг НАТОда заифлашиб қолган ўз позициясини ҳар қанақа восита билан тиклаш учун уринаётганлигидан гувоҳлик бўляпти, деб қайд қилмоқдалар. Гап шундаки, ҳозир Шимолий Атлантика Иттифоқининг тобора кўпроқ қатнашчилари ҳозирги замонда энг «шуҳратсиз» ҳисобланган мустамлакачилик авантюрасини тўхтатишни Португалиядан талаб этмоқдалар. Шу билан бирга Англия, ГФР, Голландия, Япония, Италия ва бошқа шу каби мамлакатларнинг кўзга кўринган давлат ва сиёсий арбоблари «Иттифоқчи сифатида ўзини тўла обрўсизлантирган» Лиссабонни Шимолий Атлантика Иттифоқидан чиқариш ҳақида фикр билдирмоқдалар.

Шундай қилиб, Лиссабон ўзининг Азор оролларидаги базасини американиклар ихтиёрига бериб қўйиб бирдан бир неча қуённи ўлдирмоқчи: АҚШнинг қўллаб-қувватлашга ишонч ҳосил қилмоқчи, НАТОдаги ўз аҳволини мустахкамламоқчи ҳамда бир йўла баъзи молиявий фойдалар олишга эришмоқчи бўлади. Португалиянинг агар фойда келадиган бўлса ҳар кимнинг иттифоқчиси бўлишга, ҳар қанақа адолатсиз ишда, ҳар қандай авантюрада қатнашишга тайёр туриши яна бир марта исботланди. Лиссабон эса алдамайди.

В. КУЗЬМИН.
(АПН).

Бу йил Польшадаги қишлоқларда илк мартаба бирлашган мактаблар очилди. Бу янгиликдан мақсад, майда қишлоқ мактабларини йўқотиш ва улар асосида саккиз йиллик ўқув программасига эга бўлган ўқув юртлари ташкил қилишдир. Бундай мактабларни вужудга келтиришда кўпгина мамлакатларнинг, энг аввало, Совет Иттифоқининг бой тажрибасидан фойдаланилди.

СУРАТДА: бирлашган қишлоқ мактабида геометрия дарси бўляпти. (Варшава воеводлиги).

ЦАФ — ТАСС фотоси.

ЗЎР ҚИЗИҚИШ

КОТОНУ. Ниамейдан олинган хабарга кўра, Нигер Республикаси пойтахтида ташкил қилинган совет виставкаси ўз ишини тамомлаган. Виставкага совет халқининг ҳаёти ва меҳнати тўғрисида ҳикоя қилувчи фотосуратлар, плакатлар ва китоблар қўйилган эди. Виставка Нигер пойтахти аҳолисида зўр қизиқиш туғдирди. Совет Иттифоқининг фан, техника, саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида эришган ютуқларига бағишланган «СССРнинг иқтисодий тараққиёти» стенди томошабинларга айниқса манзур бўлди.

Тошкент сўлим ва кўркам бўлсин!

КЎЧАЛАРГА ФАЙЗ КИРМОҚДА

ТОШКЕНТГА бундан роппа роса етти йил олдин келувдим. Ўшанда табиий офат — зилзила оқибатларини бартараф қилиш учун мисли кўрилмаган даражада қурилиш ишлари олиб борилаётган эди. Ҳозир шаҳрингиз жуда ўзгариб кетибди, — деди ленинградлик агроном Татьяна Комарова. — Қатор янги кўчалар тушибди, бири-биридан гўзал кварталлар, янги боғлар барпо этилибди. Касбим агроном бўлгани учунми, дастлаб дов-дарахтларга, боғларга, майдонлардаги гулларга кўзим тушади. Бу борада ҳам шаҳрингизда ибрат бўларлик ишлар амалга оширилипти. Мен, айниқса собиқ Эски шаҳар, ҳозирги Октябрь ва Собир Раҳимов районларининг территориясидаги катта ўзгаришларни кўриб хурсанд бўлдим. Хусусан, Халқлар дўстлиги, Беруний проспектлари озодалиги, сўлимлиги ҳамда кўплаб ўтқазилган дарахт кўчатлари билан киши диққатини жалб этади. Эшитишимча, Октябрь районида ўтган йили ярим миллионга яқин дарахт ва бута кўчатлари, минглаб туп гул кўчатлари ўтқазилибди. Бу жуда ажойиб. Бир неча йилдан кейин Тошкентнинг ҳақиқий боғлар шаҳрига айланишига ишончим комил.

Меҳмоннинг самимий сўзларида жон бор. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида Октябрь районида кўпгина ишлар амалга оширилаётир. Район мана бир неча йилдан бери кўчат экишда карвонбошилардан бири бўлиб келмоқда. Ўтқазилган дарахт кўчатлари яхши парвариш қилинди ва уларнинг кўпчилиги кўкартириб олинди. Кўкаламзорлаштириш ойлигида шаҳар районлари орасида иккинчи ўринда бораётган Октябрь райони меҳнаткашларининг кузда амалга оширмоқчи бўлаётган ишлари анча салмоқли. Ойлик давомида 90 минг туп мевали ва манзарали дарахт ниҳоллари, 197 минг туп турли гул кўчатлари экилади. Бешқайрағочдаги Акмал Икромов номли маҳалла территориясидаги, «Халқлар дўстлиги» проспектининг бошидаги, Дилкаш кўчаси ва бошқа жойлардаги беш гектар ташландиқ майдон ўзлаштирилиб, гулзорларга айлантирилиши керак.

Ободонлаштириш бошқармасининг ишчи-хизматчилари ғайрат билан ишлаб, шу кунгача анча иш қилиб қўйдилар. Гул ўтқазиш плани муддатидан олдин бажарилди. Янги ташкил этилган «Ўзбекистон 50 йиллиги» паркида, Комсомол ва Охунбобоев номли майдонларда, қатор кўча ва хиёбонларда 250 минг туп анвойи гул кўчатлари ўтқазилди. Илгари экилган гул кўчатлари совуқ уриб кетмаслиги учун тупроқ, қипиқ билан кўмиляпти. Дарахт ўтқазувчилар ҳам гулчилардан орқада қолмасликка ҳаракат қилишяпти. Ҳозиргача 30 минг туп дарахт, 40 минг туп бута кўчатлари ўтқазилди. Дарахт ўтқазувчилар орасида Ғиёс Ёрқуловнинг номини ҳурмат билан тилга олишади. У бошчилик қилган бригада бир ҳафта мобайнида 2500 туп дарахт ва бута кўчатлари экиб, планни тез бажаришга муваффақ бўлди. Бунда экскаваторчи Т. Калавартов, шоферлар М. Эгамбердиев, Л. Коноваленко ва бошқаларнинг ҳиссаси ҳам катта бўлди.

— Кўчатлар агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда экилаяпти. — дейди ободонлаштириш бошқармасининг бошлиғи К. Файзиев. — Бу борада биз олимлар билан ҳамкорликда иш олиб боряпмиз. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг, шунингдек, декоратив боғдорчилик совхозининг ходимлари билан маслаҳатлашган ҳолда ишлаяпмиз. Экиладиган дарахтларнинг турлари олимларнинг маслаҳатлари асосида аниқланади. Уларнинг тавсиясига биноан катта магистрал кўчаларда, проспектларда чинорлар экаяпмиз. Шунингдек, қишин-ёзин кўм-кўк бўлиб турувчи нинабаргли ҳамда манзарали дарахтлар экишни ҳам унутиб қўяётганимиз йўқ. Беруний проспектида чинордан ташқари 200 туп дуб, 300 туп манзарали дарахт кўчатлари экдик.

Тўққизинчи беш йилликнинг уч йиллик план топшириқларини 20 ноябрдаёқ бажарган район ободонлаштириш бошқармаси кўкаламзорлаштириш ойлигида карвонбошилардан бири эканлиги бежиз эмас. Райоининг қатор ташкилотлари, корхона ва муассасалари ҳамда маҳаллалар аҳли ойликда актив иштирок этишмоқда.

Латиф Ҳамидов бошчилик қилаётган Акмал Икромов номли маҳалла аҳли 300 тупдан ортиқ мевали ва манзарали дарахт, 500 туп бута кўчатлари ўтқазди. Бешқайрағоч (маҳалла комитетининг раиси Ғ. Собиров), Ёзиқули Худойбердиев (маҳалла комитетининг раиси Т. Аҳмедов) номли маҳаллалар ҳамда 29-ЖЭК (бошлиғи Кельминская) кўчат экишда биринчилар қаторида боришяпти.

«Средазгипроводхлопок» институти (директори ўртоқ Д. Терсицкий), бадиий буюмлар фабрикаси (директори ўртоқ Ё. Акбарова), офсет босмахонаси фабрикаси (директори ўртоқ С. Тойиров) кўчат ўтқазиш ва ободончилик ишлари учун катта миқдорда маблағ ажратдилар. «Узводстрой» (бошлиғи ўртоқ С. Чернов) ва «Жилстрой» (бошқарувчиси ўртоқ Мавлудов) трестлари эса бульдозер, юк машиналари ва бошқа механизмлар билан ёрдам беришди.

Район территориясида жойлашган боғчаларнинг коллективлари, мактабларнинг ўқувчилари ва олий ўқув юртлари студентлари ҳам умумхалқ ҳашаридан четда қолишаётгани йўқ. Политехника институти студентлари 5 минг туп, рус тили ва адабиёти институтининг студентлари 2 минг туп дарахт кўчатлари ўтқазишди. 245-мактаб, 468, 483 боғчаларнинг коллективлари юзлаб туп кўчат ўтқазишди.

— Бу йилги кўкаламзорлаштириш ойлиги шуниси билан характерлики, —дейди К. Файзиев,—дарахт ўтқазиш ишларида механизация воситалари жуда кенг ва унумли қўлланилди. Кўчат экилувчи чуқурлар экскаваторлар ёрдамида қазилди. Бу эса, меҳнат унумдорлигининг ошишига олиб келди. Илгари бир кунда юзта чуқур кавланган бўлса, бу ойликда қазилган чуқурлар сони кунига мингтадан ҳам ошиб кетди. Биз эришган муваффақиятнинг асосий омилларидан бири ҳам кўчат ўтқазишнинг механизациялаштирилганидир. Маҳаллалараро ва бригадалараро, шунингдек чилонзорликлар билан уюштирилган социалистик мусобақа, юксак даражадаги уюшқоқлик, олимлар билан бўлган ҳамкорлик муваффақиятларимизнинг калити бўлди.

Ҳаммаям ўз уйининг, ҳовлисининг саранжом—сариштa, озода бўлишини истайди, албатта. Кўчангиз файзли, икки томонида дарахтлар соя солиб, гуллар очилиб ётса, бунга нима етсин!

Ушбу сатрлар терилаётган пайтда редакциямиз Октябрь районидан яна бир хушхабар олди.

БУГУН

район ободонлаштириш бошқармаси кўчат ўтқазиш ва ирригация тармоқларини тозалаш планини бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Кузги кўкаламзорлаштириш ойлигида 40 минг туп дарахт, 50 минг туп бута ҳамда 250 минг туп гул кўчатлари ўтқазилди.

Б. ШАРИПОВ.

БИЗ СЕНГА ИШОНАМИЗ

Ленин район ҳарбий комиссариатида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишлари яхши йўлга қўйилган. Темир йўлчилар маданият саройида бўлажак жангчилар университети мавжуд. Бу йил унинг машғулотларини бир неча юз йигит тинглади.

Биз район ҳарбий комиссари, полковник А. И. Кузнецов билан суҳбатлашдик.

— Ҳарбий хизматга чақирилувчиларнинг деярли ҳаммаси комсомоллар, — деди Афанасий Иванович, — шуниси қувонарлики, уларнинг кўпчилиги спортнинг у ёки бу тури бўйича разрядли, мастерликка номзод ҳисобланадилар. Йигитлар орасида техникани маълум даражада эгаллаганлар ҳам бор. Ана шундай ёшлар ҳарбий хизматда қийналмайдилар.

Бўлажак жангчилар Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари, ветеранлар билан тез-тез учрашиб турадилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари отставкадаги лейтенант П. М. Қофтун, полковник М. В. Шенниковлар ёшлар билан учрашиб, уларга оловли йиллар ҳақида, она Ватан мудофааси учун душманга қарши мардонавор жанг қилган йигитлар ҳақида ҳикоя қилиб беришди.

Ҳарбий хизматга чақирилувчиларнинг кўпчилиги пойтахт ишлаб чиқариш корхоналарида меҳнат қилишади. Ана шу корхоналарнинг коллективлари йигитларини Совет Армияси сафига тантанали равишда кузатиб қўядилар, уларга ўз наказларини берадилар. В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон-техника заводининг «Ёш солдатга наказ»ида шундай сўзлар бор:

«Ҳамиша ёдингда бўлсин, сен ўз ҳарбий бурчингни боболаринг, оталаринг ва акаларинг қони тўкилган муқаддас тупроқда ўтайсан. Сен уларнинг жанговар шон - шуҳратларининг вориси, уларнинг ғалабасини давом эттирувчисан;

Биз ўз фарзандлик бурчингни шараф билан ўташингга қадрдон корхонанг ва унинг комсомол ташкилоти билан ҳамиша алоқа боғлаб туришингга ишонамиз».

Биз ҳарбий хизматга чақирилган йигитлар билан суҳбатлашдик.

Э. Турдибеков: — Мен 27-ҳунар-техника билим юртини тамомладим. Машинист ёрдамчиси бўлиб ишлаётган эдим. Юзлаб тенгқурларим қатори Совет Армияси сафига жўнаб кетяпман. Фарзандлик бурчимни ҳалол бажаришга сўз бераман.

В. Матвеев — (1-уйсозлик комбинати бригада мастери) Бригадамиз аъзолари турли миллат вакилларидан иборат. Кўпчилиги ёшлар. Ҳамкасбларимизни Совет Армияси сафига тантанали равишда кузатамиз. Уларнинг ҳарбий хизматдаги ютуқларидан қувонамиз. Мен ҳам ҳарбий хизматга жўнаб кетяпман. Фарзандлик бурчимни ҳалол адо этишга, она Ватанимнинг содиқ посбони бўлишга қасам ичаман.

Вужудларидан куч ғайрат ёғилиб турган йигитлар... Улар орасида меҳнатлари туфайли донг таратганлари ҳам бор. Ҳаммасининг мақсади бир — фарзандлик бурчини садоқат билан ўташ.

— Биз сизларга ишонамиз.

Йигитлар ота-оналари, коллективларининг бу сўзларини асло унутмайдилар. Уларнинг бағрига ёруғ юз билан қайтишади.

Бунга ҳамма ишонади.

Э. ҚОСИМОВ.

Дмитрий ТОЛСТОБА,

АРМИЯДАН УКАМГА ХАТЛАР

(ШУ НОМЛИ ТУРКУМДАН)

1. АРМИЯ НИМА!

Армия шундай бир жойдирки, Саша,
Эрта-кеч юрурсан сергак ҳамиша.
У ерда турасан, чопасан ғиз-ғиз,
Сув кран тагида ювинасан тез,
Елкани артасан қизаргунча то...
Карабин беришар постга доимо.
Армия шундай бир жойдирки, Саша,
Одам кўп,
Ҳаммаси бемалол яшар.
Чунки бир-бирига ҳамма дўст содиқ,
Кружка умумий,
Умумий қошиқ.
Тақсимчада, Саша, оқ нон умумий,
Осмонга қарасанг осмон умумий.

2. ТРЕВОГА НИМА!

Тревога нима десанг-чи, укам!
Бу яъни шовқинга тўлади олам,
Бу яъни гарнизон қўнғироқлари
Баравар устма-уст жаранглар бари.
Кўз олдингга келтир, Саша, кечаси
Шовқиндан дик сакрар одам барчаси!
Кўзинг уйқуда-ю, қўлларинг ишлар:
Шимингни торткилаб кийгиза бошлар,
Бир кўзни очгунча оёқда этик,
Зум ўтмай йўл узра борасан тетик!
Иккинчи кўзингни зўрға очганда
Противогаз — ёнда,
Қўлда автомат.
Ана энди жангга тайёрдир солдат.

Миразиз АЪЗАМ таржимаси.

ЙИГИТЛАР АРМИЯДА ХИЗМАТ ҚИЛИШГА ШАЙЛАНМОҚДА

Тошкент тўқимачилик комбинатида ҳарбий ёшдаги йигитларнинг навбатдаги спартакиадаси якунлари чиқарилди. Мусобақаларда барча фабрикалар ва корхона ёрдамчи хўжаликлари, ДОСААФ бошланғич ташкилотлари командалари иштирок этди.

Бу галги спартакиада аввалгиларидан шу билан фарқ қиладики, унга «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр» Бутуниттифоқ комплекс тўла программаси юзасидан мусобақалар киритилди. ГТО стартларини ўтказиш ташкилот комитетига «Текстильшчик» спорт клуби ва ватанпарварлик жамияти вакиллари киришди. Ташкилот комитети корхонадаги юзларча ёш ишчиларни мусобақага жалб қила олди.

— Спартакиада бўлажак жангчилар жисмоний жиҳатдан яхши тайёргарлик кўрганликларини намойиш қилди, — деди комбинат ДОСААФ бошланғич ташкилотининг раиси О. Минеичев. — Стартга чиққан минглаб йигитлар ГТОнинг учтўрт тури бўйича нормативларни муваффақиятли топширдилар.

Кўз — Тошкентда энг яхши пунктлардан бири ҳисобланган комбинат ўқув-чақириқ пунктининг фаолиятида қизғин давр. Ҳарбий чақирилувчилар махсус жиҳозланган синфларда автомобиль қурилишини, радио ишини ўрганадилар.

ДОСААФ комитети ҳарбийга чақирилувчи ёшларни, бўлажак жангчиларни жисмоний жиҳатдан чиниқтиришга ўз ишида алоҳида эътибор бермоқда. Комбинатда спортнинг 16 турини ривожлантириш имконини берадиган жуда соз спорт базаси бор. Футбол, сузиш, енгил ва оғир атлетика, қўл тўпи, волейбол, баскетбол секцияларининг иши айниқса ҳаммани қизиқтирмоқда. Тўқимачилар турли мусобақаларда, ҳатто республика ва Бутуниттифоқ мусобақаларида анчагина мукофотларни олишга сазовор бўлишган. Ҳарбийга чақирилувчи ёшлар мусобақаларда ҳамиша пешқадамлик қилмоқдалар. Сергей Рудаков яқинда коллективга Европанинг иккинчи совринини — кумуш медалини тақиб қайтди. У Совет Иттифоқи ватерполочиларининг терма командаси составида иштирок қилди.

Ҳарбий хизматга ҳарбий мутахассислик ва спорт разрядларига эга бўлган ҳолда жўнаб кетиш Тошкент тўқимачилик комбинатида йигитларнинг ўзига хос анъанаси бўлиб қолди. Ҳар тарафлама тайёргарлик кўриш уларга армия ҳаётига тезда киришиб кетиш, муваффақиятларга эришишда ёрдам бермоқда. Комбинатнинг собиқ ишчилари ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий қисмларнинг командаларидан корхонага келаётган мактублар шундан далолат беради. Бу мактубларнинг деярли ҳаммаси: «Армияга яхши йигитларни етказиб берганингиз учун ташаккур изҳор этамиз», деган сатрлар билан тугайди.

А. ТОШКЕНБОЕВ.
(ЎзТАГ мухбири).

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИ

АЪЛОЧИЛАР

Бир неча ўзбек курсантлари тўпланиб, дарс тайёрлашяпти. Уларнинг ҳар бири ўзларига ишониб топширилган ҳарбий техникани ипидан игнасигача билиб олишга ҳаракат қилади. Улар курсни битириб, кичик командир бўлиб етишадилар. Бу эса уларнинг зиммасига катта масъулият юклайди. Ахир командир кўп нарсани билиши, бошқаларга ҳам ўргата олиши керак.

Шунинг учун ҳам курсантлардан Р. Каримов, М. Шарапов, А. Қодиров, Х. Собиров кўп вақтларини ўқиш-ўрганишга сарфламоқдалар. Айниқса, Қодиров билан Собировларнинг ғайрати зўр. Улар аълочи мерган бўлиб етишдилар. Бу ташкилотчи, ташаббускор комсомол аъзоларининг номи аълочилар рўйхатидан жой олган.

Кичик командирлар курсида ўқир эканмиз, ўрта мактабда бизга билим берган ўқитувчиларимизга яна бир бор чин юракдан миннатдорчилик билдирамиз.

А. ТУРСУНОВ, курсант.

ТАШАККУРНОМА

— Сержант Нуриддин Жалолов! — ташаккурнома эълон қилаётган командир биринчилар қатори бўлинма командирининг номини тилга олди.

Ҳа, Нуриддинни мақтаса арзийди. Унинг қисмимизда хизмат қилаётганига ҳали бир йил бўлгани йўқ. Шунга қарамай, шахсий карточкасига бир неча ташаккурнома ёзилган.

Бўлинма командири сержант Жалолов хизматни ҳамма қатори оддий солдатликдан бошлади. Биринчи кунданоқ топширилган ишни вақтида, сифатли бажаришда ўртоқларига намуна бўла бошлади. Орадан кўп ўтмай, Нуриддинни бўлинма командирлигига тайинлашди. У ўзига билдирилган ишончни оқлади. Нуриддин бошчилик қилаётган бетончилар бригадаси планни мунтазам равишда ортиғи билан бажариб, ҳарбий қурувчилар мусобақасида пешқадамлик қилмоқда. Бунда Нуриддин билан бирга меҳнат қилаётган Файзулла Эрматов, Исроил Дўйсебоев, Уролбек Қурбонов, Абдуманноб Каримов каби серғайрат ҳарбий қурувчиларнинг ҳиссаси каттадир.

А. ҚУРБОНОВ, ефрейтор, ҳарбий қурувчи.

ҚИЗИҚАРЛИ СУҲБАТЛАР

Бизнинг қисмимизда қардош иттифоқдош республикаларнинг ҳаёти, экономикани ривожлантиришдаги ютуқларини ўрганиш мақсадида айрим республикаларга бағишлаб тез-тез суҳбатлар, кечалар ўтказилмоқда.

Яқинда ротамизда «Ўзбекистон — «оқ олтин» диёри» деган мавзуда суҳбат бўлиб ўтди. Рота командири лейтенант Вячеслав Николаев Ўзбекистоннинг ўтмиши, у вақтда меҳнаткашларнинг аҳволи, шунингдек, республиканинг ҳозирги вақтда эришган ютуқлари ҳақида фактларга асосланиб гапириб берди.

Кичик сержант Маҳмуд Юсупов, оддий солдатлардан Илҳом Ҳасанов, Худойқул Бозорбоевлар ўзбек пахтакорларининг пахтачиликни механизациялаш соҳасида эришаётган муваффақиятлари ҳақида гапирдилар, «оқ олтин»ни машиналар ёрдамида териб олишда рекорд қўйган механизаторлар номларини тилга олдилар.

Суҳбатдан сўнг «Ўзбекфильм» маҳсулоти «Сен етим эмассан» бадиий фильми намойиш қилинди.

Э. ҚОДИРОВ, оддий солдат.

СОЛДАТ ИЗЛАРИ

Яхшидан ном қолар, деганлар. Ўзбекистонлик солдатлар ўзлари хизмат қилган жойда из қолдирдилар. Каттақўрғонлик О. Эргашев, пастдарғомлик Д. Нормуродов, С. Умидов ҳарбий қисм жойлашган территорияга кузда 200 туп манзарали дарахт кўчати ўтказдилар. Бу йигитлар қисмимиз жамоат ишларида ҳам актив қатнашадилар. «Комсомол прожектори» танқидий «Тормоз» деворий газеталарини чиқаришда фаол иштирок этаётирлар.

М. МУҚБИЛОВ, оддий солдат, Н-қисм.

ИМТИҲОН

Қисмимизда ўндан ортиқ миллат фарзандлари хизмат қилмоқда. Ҳарбий хизмат биз, комсомол-ёшлар учун иккинчи мактаб бўлди. Бу ерда ҳарбий билимларнигина эмас, гуманитар фанларни ҳам ўрганмоқдамиз. Айниқса, партиямиз тарихини солдатлар зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар.

Яқинда олган билимларимиз имтиҳон қилиб кўрилди. Бу кун биз учун байрам тусини олди. Солдатлар парад формасини кийишган. Эрталаб соат саккизда:

— Сафлан! — деган команда янгради. Бўлинмалар дарҳол сафга тизилди. Қайси бўлинмадан кимнинг имтиҳон олиши эълон қилинди.

Мана, Ленин хонасида ўтирибмиз. Командир савол беради. Пухта билим олган йигитлар жавоб бериш учун баравар қўл кўтарадилар. Командир, қани сиз жавоб беринг, деб бир йигитга ишора қилди. Йигит саволга аниқ, тўла жавоб қайтарди. Бу — ўзбек йигити андижонлик Сарварбек Акбаров эди.

Шу куни С. Акбаров, М. Холиқов, М. Элтодиев, Б. Шинкаренко, Рациборский, Беридзелар имтиҳонлардан «аъло» баҳолар билан ўтдилар.

Аълочи солдатларга уйларига бориб келиш учун отпуска берилди.

С. ОРЗИҚУЛОВ, оддий солдат.

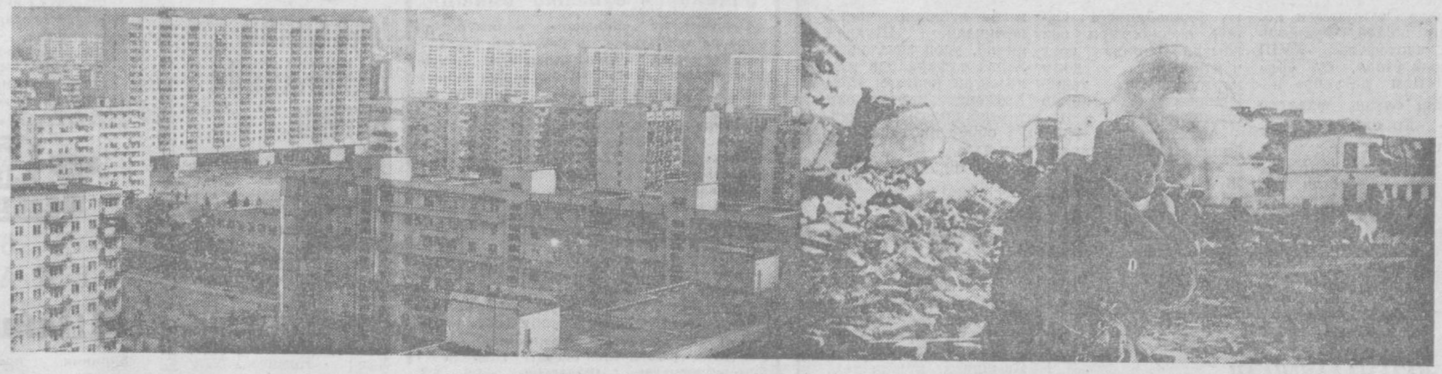

Яқинда мамлакатимиз меҳнаткашлари Киев шаҳри гитлерчи босқинчилардан озод қилинганлигининг 30 йиллигини кенг нишонладилар.
СУРАТДА: (ўнгда) совет жангчиси Дарница районида душман аскарлари билан жанг олиб бораётган пайт. (чапда) Дарницада бунёд қилинган янги Березняк уй-жой массиви.

ТАСС фотохроникаси.

КЎНГИЛЛИ

(ЛАВҲА)

Вокзал одамлар билан лиқ тўлган. Бу ерда ягона фарзандини фронтга жўнатаётган ота-онани ҳам, қаллиғини оқ йўл тилаб узатаётган маъюс келинчакни ҳам кўриш мумкин. Чеҳраларда кулги кўринмайди, барча жиддий. Кимнингдир юракни ларзага солувчи фиғони эшитилади. Ора-сира ҳарбийларнинг буйруқ, қисқа-қисқа буйруқлари янграйди.

Елкаларига юк халталар осиб олган йигитлар бирин-кетин вагонларга кириб кетишмоқда. Улар қариндош-уруғларига қўл силкиб, қувноқ хайрлашар эдилар. Ҳозир уларнинг ҳеч бири бу хайрлашув баъзилари учун абадий бўлишини хаёлига келтирмас эди. Улар учун Ватан ҳимояси ҳамма нарсадан устун эди.

Вагон деворларида кўргазмали плакатлар осилган. Мана, гўдагини қучоқлаб турган чиройли жувон қонли найзасини ўқталиб турган фашистга қараб турибди. Онанинг кўзларида нафрат ўти чақнайди. Қизил ҳарфлар солдатларга қаратилган.

— Солдат, бизни ҳимоя эт!

Поезд узуқ-юлуқ ҳуштак чалиб, вагонлар ўрнидан қўзғолди. Вокзални қий-чув босиб кетди.

— Ой бориб, омон келинглар!

Ҳамма қўл силкиб қолди. Поезд фронт томон йўл олди. Шу дам кўп ёшларнинг юраклари орзиқиб кетди. Аллаким ҳўнграб юборди.

— Фатхулла, сенга нима бўлди?

Мўйлови сабза урган ўн етти-ўн саккиз ёшлардаги йигит кўз ёшларини артатуриб, ёнидаги ўртоғига қараб ўҳ тортди.

— Кўнглим бузилди, Абдулла. Назаримда энди ҳеч қачон Тошкентга қайтолмайманми, дейман.

— Қўйсанг-чи, — деди Абдулла Фатхулланинг елкасига қўл ташлаб, — дадил бўл.

— Юрагинг тошми дейман Абдулла. Кўзингда бир қатра ҳам ёш кўринмайди.

Абдулла беихтиёр кулиб юборди.

— Чунки мен кўнгиллиман, Фатхулла. Мен акам учун қасос олишга кетяпман.

Кейинги сўзларни Абдулла тишларини ғижирлатиб айтди. Юзи даҳшатли тус олди.

— Акам учун қонга-қон, жонга-жон оламан! Ватан учун жанг қиламан.

Фатхулла ўртоғига ҳайрат ва қўрқув аралаш боқди. Бу йигит ҳаммаҳалласи Абдуллага сира ўхшамай кетди шу топда.

* * *

Ёқасига кичик сиёсий раҳбар белгисини таққан офицер рўпарасида сафланган рота жангчиларига бирма-бир тикилди. Сўнг Абдуллага юзланди.

— Оддий солдат Абдулла Ризаев!

— Абдулла шахдам одимлар билан икки қадам олдинга чиқди.

— Қаердансиз?

— Тошкентдан, ўртоқ, кичик политрук!

— Ишчимисиз ё ўқувчими? — офицер мулойим жилмайди.

— Заводдан. Мастер, смена мастери.

— Сиз милтиқни яхши биларкансиз. Қаерда ўрганғансиз?

Абдулла ҳаяжонланиб пойма-пой гапира кетди. Тошкент шаҳар Октябрь районидаги Фрунзе номли мактабда ҳарбий раҳбар Қорабоевдан илк ҳарбий таълим ўрганганини, ўқитувчиси фин уруши қаҳрамони эканлигини фахрланиб эслатиб ўтди. Акаси Соат Ризаев артиллериячи — сержант сифатида қаҳрамонона жанг қилгани ва ҳалок бўлганини гапириб, фашистлардан қаттиқ ўч олиш ниятини баён қилди.

— Офарин! Ҳар биримиз ҳам шундай қасоскормиз, йигит, — политрук солдатларга юзланди.

— Дўстлар! Биз қаҳрамон Смоленск остонасида турибмиз. Бу шаҳарда Наполеон ҳам таъзирини еган. Энди фашистнинг ҳам қовурғасини синдириш пайти келди. Эртага, тонг саҳарда ҳал қилувчи ҳужумга ўтамиз.

Унинг нутқини солдатлар сукут сақлаб тинглашди.

Абдулла Фатхулла билан ўрмон чеккасидаги тўнка атрофида чордона қуриб ўтиришди. Эслашга воқеа, гапиришга гап кўп эди. Эртага биринчи, ҳақиқий жанг.

— Ҳозир уйдагилар уйқуда, — деди Фатхулла чуқур уҳ тортиб, — маза қилиб ухлашяпти.

— Биз эса улар тинчини қўриқлаяпмиз, — деди Абдулла.

Тонг ёриша бошлади. Ҳужумга сигнал берилди. Командир ғилофидан тўппончасини чиқарди. Бўлинмалар немислар жойлашган траншеялар томон ҳужумга шайланишди. Снарядлар гумбирлаб, артиллерия тайёргарлиги тугагач, пиёда аскарлар навбати келди.

Абдулла билан Фатхулла олдинги қатордагилар сафида чопиб боришарди. Ўқлар визиллаб учади. Пулемёт тариллаб, автоматлар сайраши унга жўр бўлади. Минанинг кўнгилсиз овози ҳам қулоққа чалинади.

— Ватан учун, олға!

— Олға, олға!

Командир ва политруклар дам чопиб, дам ётиб ҳужумга ундайди. Мана, траншеяларга ҳам етишди. Олишув бошланди. Ярадорларнинг инграши, сўкинишлар. Ўқ товушлари бир-бирига қалашиб кетган эди. Траншеяларга сакраб тушган Абдулла нақ рўпарасида СС формасидаги фашистни кўрди.

Кўрди-ю, душман устига бор кучи билан отилди. Унга қарши келаётган немис милтиқ найзасига дуч келди. Абдулла зарб билан урган найза унинг қорнига санчилди. Фашист қорнини чангаллаганича чалқанча йиқилди.

Абдулла уни бир ёқлик қилиб, тепага сакраб чиқди. Қуролдошлар анча илгарилаб кетишган эди. У шундагина кийимлари қипқизил қонга бўялганини кўрди ва даҳшатга тушди. У одам ўлдирди!

— Йўқ, одам эмас, фашист! — қичқирди ва олға томон югуриб кетди. У ёнидан учаётган ўқларга ҳам парво қилмас, фақат олға интиларди. Бирдан мурдага қоқилиб йиқилди. Қонга бўялган мурдада у ўз политрукини таниди. Уларга кеча оташин нутқ сўзлаган кичик сиёсий раҳбар қўлида тўппончани қисганича олисларга боққан ҳолда жон берган эди.

Абдулла кўкрагига қайноқ қон югуриб, оёқлари олға судраб кетди.

— Политрук учун!

Кетма-кет қочаётган немисларга ўқ узди. Ўртоқларига етиб олгач, улар орасида Фатхуллани ҳам кўрди. Енгил нафас олиб, терини артди.

Қисқа нафас ростлаган жангчилар, яна олға юришди.

Абдулла энди Фатхулла билан ёнма-ён борар, дўстининг қўрқувни енгиб, фашистлар билан мардона олишганидан хурсанд чопарди.

Шу пайт, яқингинада снаряд гумбирлаб портлади. Фатхулла юракни титратувчи фиғон билан қўлидан милтиғини тушириб, йиқилди. Ўнг елкасидан қон тирқираб отиларди.

Абдулла унинг устига энгашганида Фатхулла жонсиз эди.

— Фатхулла учун!

Абдулла энди атрофда ҳеч кимни танимас эди. Ҳужум тугаб, тўхташ ҳақида буйруқ бўлганида ҳам у қуролини ушлаганча нуқул олдинга юборишларини сўрарди. Акаси учун, политрук учун, Фатхулла учун қасос ўти қалбини ёндирарди. Ана шу муқаддас қасос ўтини у бутун уруш давомида кўксида сақлаб келди. Украина, Белоруссия, Чехословакия учун бўлган жангларда, Германия тупроғидаги ҳаёт-мамот олишувида фидокорлик кўрсатди. Берлинга кириб борган ғолиб қўшинлар сафида у Рейхстаг деворига ўз дастхатини ёзиб қолдирди. Оддий солдатдан бўлинма командири, сўнг взвод командири ўринбосаригача бўлган жанговар хизмат зинапоясини босиб ўтди.

* * *

Ҳозир Абдулла Ризаев тинч ҳаёт гаштини суриб, ижодий меҳнат билан машғул. Ўн саккиз ёшида кўнгилли бўлиб, Улуғ Ватан урушида фидокорлик кўрсатган запасдаги сержант, коммунист А. Ризаев республика Пахта тозалаш министрлиги марказий лойиҳалаштириш - конструкторлик бюросининг бошлиғидир.

Унинг кўкрагини безаб турган жанговар орден ва медаллар қаторида тинч меҳнат фронтида олинган мукофотлар ҳам муносиб ўрин эгаллаган. «Тошкент қурувчиси», «Социалистик мусобақа аълочиси» нишонлари сафида «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали ҳам кўзга ташланади.

Абдулла ака баъзан ўша, унутилмас йиллар хотираларини эсга олганда, чеҳраси жиддий тус олади. Овози бўғиқлашиб, кўзларида ғамли ифода кўринади.

— Урушнинг уруғи қурсин, — дейди у ва сўзларини диққат билан тинглаётган фарзандларига қараб бахтиёр жилмаяди. — Қўйинг, яхшиси келажак ҳақида гаплашайлик.

Ҳамдам СОДИҚОВ

БИЛИМЛИ, САБОТЛИ ЖАНГЧИЛАР

Кемероводаги олий ҳарбий командирлик алоқа билим юрти Совет Армияси учун ҳар томонлама пухта тайёрланган ёшларни етказиб бермоқда. Бу мактабнинг ўқувчилари замонавий алоқа техникасини пухта эгаллабгина қолмай, балки умумқўшин вазифаларини ҳал этишда янгиликларни изчиллик билан қўлламоқдалар. Курсантлар қуроллардан отишни, ялпи қирғин келтирувчи қуроллардан усталик билан ҳимояланишни эгалламоқдалар.

СУРАТДА: танаффус пайтида (чапдаги сурат).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Давлат чегараларини кўз қорачиғидек қўриқлаш ҳар бир жангчининг муқаддас бурчидир.

СУРАТДА: тревога бошланди. Вертолёт изловчи группани воқеа содир бўлган жойга етказиб келди (ўнгдаги сурат).

ТАСС фотохроникаси.

ОРКЕСТР МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округининг оркестри яқинда Бутун армия ҳарбий оркестрларининг кўригида қатнашиб, ғолибликни қўлга киритди. Жангчи музикачилар кўригида совет ва чет эл композиторларининг музика асарларини ижро этиб, ўзларининг маҳоратларини томошабинларнинг катта даврасига манзур қила олдилар.

Кўрик жюриси ўзбек жангчилари оркестрининг ижрочилик истеъдодини тақдирлаб унга Биринчи даражали диплом берди.

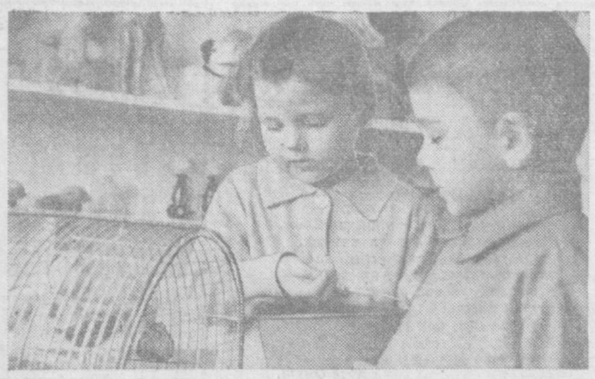

Боғчамизнинг жонли бурчагида.

Н. Раҳмонов фотоси.

ЮРГАН ДАРЁ...

Саёҳатлар ва экскурсиялар Тошкент бюроси йил бошидан бери 510 минг кишига маданий хизмат кўрсатди. Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград, Киев каби 19 йирик шаҳри ва Ўрта Осиё республикалари бўйлаб уюштирилаётган сафарларда минглаб тошкентликлар иштирок этдилар.

Бундан буён турли томонларга уюштирилаётган маршрутлар сони яна ҳам кўпаяди. Пахта йиғим-теримини муваффақиятли тугаллаган пахтакорларнинг дастлабки группаси куни кеча Киевга учиб кетишди. Саёҳатчилар Украина билан 10 кун танишгач, Ленинградга ўтадилар.

Д. НОСИРОВ.

● БУ КИТОБНИ ЎҚИНГ

„Ўзи ҳам ширин, сўзи ҳам“

Болалар томонидан бериладиган саволлар баъзан катталарни ҳам ўйлатиб қўяди. Кичкинтойларнинг саволларига жуда эҳтиёткорлик билан тўғри, аниқ, мукаммал жавоб бериш керак. Чунки, улар катталардан эшитган ҳар бир сўзни ўзларининг дидлари, тушунчалари, савияларига мослаб қайта тузадилар. Шу билан бирга, янги-янги сўзларни ҳам «ихтиро» қиладилар.

Тилшунос олима М. Содиқованинг «Ўзи ҳам ширин, сўзи ҳам» номли рисоласида ана шулар ҳақида фикр юритилади. Муаллиф кичкинтойларнинг ширин гапларини қунт билан кузатган, тўплаган ва уларни илмий асосда қайта ишлаган.

Китоб ихчам кириш сўзи ва тўрт бобни ўз ичига олади. Хусусан, «Бола тасаввури ва билимга интилиши», «Сон-саноқсиз саволлар», «Боланинг ўзича сўз яратиши», «Бола нутқининг ривожланиши ва уни тарбиялаш» каби муҳим масалаларни ёритиш асосий эътиборда туради. Рисолада асосан икки ёшдан олти ёшгача бўлган болалар нутқидаги ўзгаришларнинг ривожланишини конкрет мисолларда намойиш этиш орқали бир қатор илмий, амалий хулосалар чиқарилади. Бинобарин, айрим оилаларда ва айрим ота-оналар томонидан ўз боласи нутқидаги «пойма-по й л и к»ларни тугата бориш ўрнига уларни шу нутқларида сўзлашишларига, ҳатто сўкиш, қойишни (акангни бир сўкиб юбор) ўргатишга уриниш каби ярамас ҳоллар кескин танқид қилинади, уларнинг олдини олиш йўллари кўрсатилади. Бола қанчалик ширин бўлганидек, унинг сўзи ҳам шундай чиройлик, гўзал бўлиши лозим. Токи, у жамиятнинг актив қурувчисига айлангач, унда коммунистик жамият кишисига хос энг муҳим аҳлоқий нормалар камол топган, инсоний фазилатлар шаклланган бўлсин. Шу жиҳатдан, хусусан рисоланинг «Бола нутқининг ривожланиши ва уни тарбиялаш» номли боби муҳим қимматга эга. Унда ранг-баранг ва бой мисоллар орқали бола нутқининг ривожланиш йўллари шу соҳадаги ижобий фазилат ва камчиликлар нимадан иборат эканлиги ишонарли очиб берилди.

Бизнингча, бу рисолани яна кўп ва ранг-баранг мисоллар эвазига бойитиб, кузатишларни давом эттириш керак. Шу билан бирга, бола азиз бўлгач, унинг тарбияси ҳам азиз эканлигига кенгроқ эътибор бериш лозим. Умуман айтганда, олима М. Содиқова бола тарбияси мавзуида муҳим ва фойдали ишга қўл урган.

С. ИРИСХОЖИЕВА,
А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг аспиранти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7|XII да **Жизель**, 9|XII да **Доктор айболит** (кундузи), **Концерт**, (кечқурун, билетлар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 6|XII да **Парвоз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7|XII да **Паранжи сирлари**, 8|XII да **Тошболта ошиқ**, 9|XII да **Замонали ва Омонали.**

КИНО

6 ДЕКАБРДА

Қаллоб Цеплис — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Алиби учун ярим миллиард — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кечқурун), «МОСКВА» (19.00).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ДРУЖБА» «МИР» (кечқурун).

Эҳтиром ташрифи — «МОСКВА» (20.30).

Қум карьери генераллари — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Дунё — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Яшасин севги! — Ғ. ҒУЛОМ номли (кечқурун).

Эркин қуш — ҲАМЗА номли (кечқурун).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кечқурун).

Ўгай она — «КЎКЧА» (кечқурун).

Надежда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

14 ДЕКАБРДАН БОШЛАБ
ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 5 ЯРИМДА
«ЁШ ҚАЛБЛАР» ЦИРК КОЛЛЕКТИВИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ

ПРОГРАММА — Узбекистон пахтакорларининг улкан меҳнат ғалабасига бағишланади.

Шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 5 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12.30, 3 ва кеч 5 яримда томошалар кўрсатилади.

Касса эрталаб соат 11 дан ишлайди.

СПРАВКА УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 33-48-21; 33-46-61.

ЦИРК ЯҚИНИДА 1, 4, 19, 25, 41, 52, 54, 74 — автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

„ЕР ОЛМАСИ“НИНГ ТАРИХИ

Доҳиймиз В. И. Ленин картошкани «иккинчи нон» деб таърифлаган эди. Дарҳақиқат, бу неъмат таркибидаги озуқа моддалари тўқтутарлиги жиҳатидан нондан қолишмайди. Картошкада 18 процент крахмал, 2 процент оқсил, 1 процентча шакар моддаси ва бир қанча витамин дори-дармонлар бор.

Мана шундай фойдали, серлаззат масаллиқ XVI асрда Жанубий Америкадан Европага келтирилганда ҳеч ким истеъмол қилмаган. Унинг қозонга тушгунга қадар узоқ тарихий йўлни босиб ўтгани билан бир танишиб қўйайлик. Ботаника тарихи билан шуғулланувчи олимлар келтирган далилларга кўра, картошканинг ватани Чили ва Перу бўлган. Маҳаллий халқ буни тоғ ёнбағирларида ўстирган ва номини «Паппа» деб атаган. Жанубий Американи қамал қилган испанияликлар дастлаб уни 1536 йилда Европага олиб келадилар. Лекин бир мамлакатдан иккинчи мамлакатга бу ёввойи ўсимлик сифатидагина ўтиб юради. Италияга тарқалганда уни «тартуфоли» деб атайдилар, шундан «картофель» тушунчаси келиб чиқади. Францияга картофель XVIII асрда ўтади, бу ерда у «Пом де терр» номини олади, маъноси — «Ер олмаси» демакдир.

Францияда картошканинг қимматли озуқа ва фойдали шифо эканини дастлаб доришунос Пармантье деган одам пайқаган. Пармантье картошка тўғрисида китоб ёзади, кўплаб экади, таомлар тайёрлаб жуда кўпчиликни меҳмон қилади. Қаерда бўлмасин, у картошкани мақтаб юради, ҳатто Қиролга ҳам мурожаат қилиб, шу ўсимликни кўплаб экиш зарурлигини тавсия қилади. Қирол олимнинг сўзига қулоқ ҳам солмайди, фақат саройга келтирилган картошка гулини чаккасига тақиб олади. Шу-шу бўлади-ю, картошкани озуқа сифатида эмас, декоратив экин — гул сифатида тувакларда ва гулхоналарда ўстира бошлайдилар. Сарой оқсоқоллари эса камзулларининг соат чўнтакларига доим картошкагули тақиб юришни урф қилиб оладилар.

Англияда 1565 йилда картошканинг агитатори денгизчи Жон Хоукенс деган шахс бўлган. У Перудан Англияга анчагина картошка олиб келиб экади., Д. Хоукенс катта банкет ташкил қилиб, сарой зодагонларини картошкали таомлар билан сийламоқчи бўлади. Бироқ, афсус, ошпази тушмагур билмас экан, овқатни картошканинг илдизидаги доналаридан эмас, шундоққина кўкатини уриб келиб пиширган экан! Ейилишидан олдин ҳамду-санолар ўқилган «таом» дастурхонга келтирилгач, ҳамма ҳанг-манг бўлиб қолади. Меҳмонлар мезбонга қараб: «Бизни ўзингизга ўхшаб хашакхўр, деб фараз қилган бўлсангиз керак, йўқ, биз инсонмиз!» дейишиб чиқиб кетишади. Шундай қилиб, узоқ мамлакатларда сафарларда ном қозонган капитан Жон Хоукенс картошкани тарғиб қиламан деб, ўз обрўсини тўкиб олган эди.

Яна Францияга қайтайлик. Картошканинг фидойиси Парментье қиролга мурожаат қилиб, ҳеч бир иш чиқара олмаганидан кейин, илдиз тугунчаларини далага экади. Ҳосил гулга кирганда эътиборан чор томонга милтиқли соқчилар қўйиб қўриқлатаверади. Бу ишдан қўшни деҳқонлар ҳайрон бўлиб: «У даласига олтин экканмидики, қўриқласа», — дейишади. Ҳар ҳолда шундай одат бор: ўғри эҳтиёт қилинган нарсага ўч бўлади. Соқчилар ухлагач, Парментье даласидаги картошкани кавлаб олиб кетадилар. Сўнг уни гулханга ташлашади, хашаги куйиб, илдиз тугунчалари кўрда пишиб қолади. Эрталаб бир чўпон буни татиб кўрса, ҳай-ҳай, «ер олмаси»ни емабсиз-оламга келмабсиз!

Шундан сўнг, оч аҳолисини боқишга бош қотган подшоларга ақл киради, Картошка барча Европа мамлакатларида экила бошлайди.

ЖАҲОН ПАЗАНДАЛИГИДАН ЛАВҲАЛАР

Спорт

⊙ ХОККЕЙ

Очколарни бўлишиб олишди

Тошкентнинг «Бинокор» хоккейчилари сафарда навбатдаги учрашувлар ўтказдилар. Бу сафар ҳамшаҳарларимиз Тюменнинг «Рубин» командаси билан куч синашдилар. Майдон эгаларининг устунлиги билан ўтган биринчи учрашувда «Рубин» 4:0 ҳисобида ғалаба қозонди. Такрорий учрашувда ўзбек хоккейчиларининг қўли баланд келди. Улар 7:5 ҳисобида ғалаба қозониб, реванш олдилар. Шундай қилиб ҳамшаҳарларимиз сафарда ўтказилган тўрт учрашувда атиги 2 очкони қўлга киритдилар. Бу ўз олдига биринчи лигага йўлланма олиш вазифасини қўйган команда учун жуда кам.

Шу турнирнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Южний Урал» (Орск) спорт клуби — «Шахтёр» (Прокопьевск) — 1:4, 2:2, «СПУТНИК» (Нижний Тагил) — «Титан» (Березники) — 6:3, 8:3, «Кедр» (Свердловск области) спорт клуби — «Строитель» (Қарағанда) — 4:6, 3:3, «Строитель» (Темиртоғ) — «Мотор» (Барнаул) — 3:2, 0:2, «Звезда» (Свердловск) — АСК (Хабаровск) — 9:4, 5:1.

Ҳозир «А» класс иккинчи группа шарқий зонасида «Звезда» командаси пешқадамлик қилмоқда. Свердловскликлар ўн икки учрашувдан сўнг 23 очко тўплашган. Новосибирск армиячилари ҳам шунча очкога эга, фақат улар икки учрашув ортиқ ўтказишган. «Бинокор» ўн тўрт учрашувдан сўнг 19 очкога эга.

4 ва 5 декабрда тошкентликлар Орск шаҳрида маҳаллий «Южний Урал» спорт клуби билан куч синашдилар.

Футбол янгиликлари

МЕХИКО. Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг Марказий Америка саралаш группасидаги энг кучли командалардан ҳисобланган Мексика терма командаси Гветемала футболчилари билан 0:0 ҳисобида дуранг ўйнади. Ана шу группадаги командаларнинг ҳаммаси биттадан учрашув ўтказишди. Олдинда икки очко тўплаган Гондурас терма командаси. Мексика ва Гватемала биттадан очкога эга. Тринидад ва Антиль ороллари футболчилари ҳали очкога эга эмас.

ЛОНДОН. Тбилиси динамочиларининг УЕФА Кубоги турниридаги рақиби — «Тоттенхем» Англия чемпионатининг навбатдаги турида «Лейстер-сити» командасига 0:3 ҳисобида ютқазиб қўйди. «Тоттенхем» ҳозир ўн саккиз учрашувдан сўнг 15 очко билан ўн олтинчи ўринни эгаллаб турибди. Чемпионатда 30 очко билан «Арсенал» пешқадамлик қилаяпти.

Қисқа сатрларда

ШАХМАТ. Тбилисида СССР ва Югославия шахматчиларининг анъанавий ўртоқлик учрашуви ниҳоясига етди. Якунловчи тўртинчи тур ўйинларидан сўнг совет шахматчилари 29,5:14,5 ҳисобида олдинга чиқиб олиб, кечиктирилган икки партия натижасидан қатъий назар матчда ғалаба қозондилар.

ҚЎЛ ТЎПИ. Кеча қўл тўпи бўйича мамлакатимизнинг аёллар терма командаси Москвадан Югославияга жўнаб кетди. Улар Югославиянинг турли шаҳарларида ўтадиган V жаҳон чемпионатида иштирок этадилар.

Ўн икки терма команда, тўрт кичик группага бўлинган. Бизнинг қизларимиз 8 декабрда Шибеникда жаҳон чемпионлари — ГДР гандболчилари билан, эртаси куни эса ўша ерда Польша спортчилари билан ўйнайдилар. Группалардан иккитадан кучли команда Загреб ва Неготинда 12 ва 13 декабрда ярим финал матчларида учрашадилар. Финал 15 декабрда Белградда бўлади.

„Тошкент оқшоми“ справка бюроси

КАСАЛЛИК ВАРАҚАСИНИ БЕРИШ

Ҳурматли редакция, қандай ҳолларда, қанча муддатга ишчи ва хизматчиларга касаллик варақаси берилади?

Илтимос, шу ҳақда маълумот берсангизлар?

И. КОМИЛОВА, хизматчи.

* * *

ВЦСПС билан СССР Соғлиқни Сақлаш Халқ Комиссарлигининг «Страхование қилинган кишиларга касаллик варақаларини бериш тартиби тўғрисида»ги инструкциясига биноан касаллик варақалари корхоналар ҳузуридаги даволаш муассасалари ёки ўша корхоналар бириктириб қўйилган даволаш муассасалари ҳамда ишчи ва хизматчи яшаб турган жойидаги поликлиникалар томонидан берилади.

Ишдан бўшатилган кишиларга касаллик варақалари берилмайди.

Страхование қилинган кишилар доимий яшаш ва ишлаш жойидан ташқарида меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда, касаллик варақалари улар вақтинча турган жойидаги даволаш муассасаси бош врачининг тасдиғи билангина берилади.

Доимий яшайдиган ёки ишлайдиган жойида бошланғич касаллик варақаси олган беморнинг ана шу варақасини бошқа жойда узайтиришга аввал касаллик варақаси берган даволаш муассасининг беморни шу ердан жўнаб кетиш мумкинлиги тўғрисидаги хулосаси бўлган тақдирдагина йўл қўйилади.

Касаллик варақаси меҳнатга лаёқатсизлиги белгиланган кундан бошлаб берилади. Касаллик варақасини тўлдириш вақтида «Қўйилган диагноз» графасига меҳнат қобилиятини йўқотганлигининг асосий сабаби албатта кўрсатилади. Қаттиқ маст ҳолда меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда, шунингдек даволаш режими бузилган ёки белгиланган муддатда амбулаторияга келинмаган тақдирда бу тўғрида касаллик варақасига ёзиб қўйилади.

Касаллик варақасини узайтириш ва бериш иши даволовчи врач томонидан бош врачнинг тасдиғи билан берилади.

Меҳнатга лаёқатсизлиги навбатдаги иш ҳақини тўлаш вақтида ҳам давом этаётган бўлса, даволовчи врач страхование қилинган кишига касаллик варақасининг «давоми»ни бериб, бошланғич касаллик варақасининг «ишга тушиш вақти» деган графасига «давоми» берилганлиги тўғрисида белги қўяди.

Меҳнатга лаёқатсизлиги олти кундан ортиқ давом этганда, касаллик варақасининг давоми врачлик — консультация комиссияси ёки бош врач тасдиғи билан даволовчи врач томонидан берилади.

ТЕЛЕВИЗОР

6 ДЕКАБРЬ

ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.25 «Болалар хорининг концерти». Кинофильм. 19.10 «Шеърият мухлисларига». (ўзбек тилида). 19.20 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 19.40 Ўн минут музика. 19.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Студентлик — олтин даврим». 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 **«ҲОСИЛ БАЙРАМИ». Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Экран хандаси». «Ҳосил байрами»га бағишланган махсус сони (ўзбек тилида).

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Пермь телевидение студиясининг телевизион ҳужжатли фильмлари программаси. 19.15 Рангли телевидение. Чет эл эстрадаси артистларининг концерти. 20.20 Рангли телевидение. «Қанотлар остида Ямаль». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 20.50 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Иқтисодий билимлар клуби». (рус тилида).

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

7 ДЕКАБРЬ

ЖУМА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси. 14.00 Ўқувчилар учун. «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 15.00 «Шахмат мактаби». 15.30 «Совет характери». Тбилисидан олиб кўрсатилади. 16.00 Концерт. 16.25 Рангли телевидение. «Ҳам бизларга, ҳам невараларимизга». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 16.45 Кўрсатувлар программаси. 16.50 Янгиликлар. 17.00 Ўқувчилар учун. «Биз Маяковскийни ўқиймиз». 18.00 Фан оламида. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 «Циркда айиқлар». Болалар учун телевизион фильм. 18.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Комсомол зарбдор қурилишларида. 19.20 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.35 Социализм дунёси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 20.10 Миллионлар ленинча университети. 20.25 Ўн минут музика. 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.35 Рангли телевидение. «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 11.30 «Органик дунёнинг ҳозирги замон системаси». Биологиядан ўқув кўрсатуви. 12.00 «Красно Сормово». Кинофильм. 12.25 «Органик дунёни ҳозирги замон системаси». Биологиядан ўқув кўрсатуви (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.30 Рангли телевидение. «Петр Чайковскийнинг бешинчи симфонияси». Телевизион фильм-концерт премьераси. **Тошкент кўрсатади.** 19.35 Фортепьяно куйларидан концерт (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 20.10 Рангли телевидение. Қўшиқ ва рақсларимиз сизлар учун. Бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларининг концерти. 20.45 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 6-серияси.

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

РАДИО

7 ДЕКАБРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. 7.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 8.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 8.25 М. Бурхонов асарларидан концерт. 9.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 9.15 «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарининг обзори. 9.30 Москва. «Ер ва эл» радиожурнали. 10.00 Москва. «Правда» газетасининг обзори. 11.15 Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги олдидан. Тарих фанлари доктори, профессор В. И. Шаповаленконинг «Индустрлаштириш учун кураш — Ўзбекистон Компартиясининг шиори» суҳбати (ўзбекча). 11.30 Топишмоқли концерт. 12.15 «Ўзбекистан индустриальний» радиожурналининг «Минутлар қиммати» деган эшиттириши. 13.30 Музикали калейдоскоп. 15.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 15.10 Узоқ манзилларда меҳнат қилаётан гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 16.10 Ёшлар учун музикали соат. 16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча). 17.30 Москва. «Рабочая радиогазета». 18.00 Илмий-атеистик мавзуларда эшиттириш. Фалсафа фанлари кандидати А. В. Белог суҳбати (ўзбекча). 19.20 Чолғу куйлари (татарча). 20.00 Москва. «Юность» радиостанциясининг программаси. 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 Москва. 22.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 22.18 «Қардош социалистик мамлакатларда» (ўзбекча). 22.30 Радиотингловчиларнинг талабларига биноан. Ҳамза номли театр «Аяжонларим» спектаклининг монтажи. 00.10 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Дўстлик қўшиқлари. 9.15 Реклама. 9.30 Ўзбек авторларининг қўшиқлари. 10.00 Москва. 13.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. 14.00 Москва. 17.00 «Маданият музикали радиоуниверситети». Вальс. 18.00 Москва. «Сўнгги ахборот». 18.45 Москва. 19.00 Композитор М. Левиев асарлари. 19.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. 20.00 «Гулшан» эстрада ансамблининг концерти (тожикча). 20.30 Қўшиқлар ва рақслар. 20.50 «Келажакдаги қишлоқ» ,русча). 21.00 Социалистик мамлакатлар адабиёти. Румин ёзувчиси П. Селкудянунинг «Гумроҳ» романидан парча (ўзбекча). 21.40 Чолғу куйлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 В. Моцарт асарларидан симфоник концерт. 15.00 «Наво» мақомидан парчалар.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЎНГИЛЛИ ЎТ ЎЧИРИШ ЖАМИЯТИ
Ш. РУСТАВЕЛИ КЎЧАСИ, 85-УЙДАН
КРАСНОВОСТОЧНАЯ КЎЧАСИ, 114-УЙГА
(Куйбишев район ўт ўчириш қисмининг территориясида 1, 16, 62, 74-автобусларнинг «Троицкий поворот» бекати. Луначарский марказидан қатнайдиган «Тузель», «Ченгельды» автобусларининг «Мактаб» бекати).
КЎЧИБ ЎТДИ

Тошкент қурилиш техникуми томонидан **Холманов Суюн Бутунович** номига берилган 503527 номерли йўқолган
ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Кутубхоналар юбилейга

Ўрта Осиё темир йўли касаба союз кутубхоналари ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган уч кунлик семинари тугади. Семинар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарликка бағишланди. Бу кутубхоналар н и н г фонди қарийб ярим миллион томни ташкил этади. Икки юзта кўчма кутубхонага хизмат қилаётган активлар ёрдамида республиканинг ўтган ярим аср ичида босиб ўтган йўли тўғрисида, республика халқ хўжалиги, фани ва маданиятининг ривожи ҳақида ҳикоя қилувчи китоблар кенг пропаганда қилинмоқда. Кутубхоналар магистраль хизматларида ва корхоналарида ишлаб турган тўрт юзта коммунистик меҳнат мактабларига катта ёрдам кўрсатмоқда.

Юбилей олдидан ўтказиладиган китоб виставкалари, адабий кечалар, ёзувчилар билан учрашувларнинг кенгайтирилган плани ишлаб чиқилди.

(ЎзТАГ).

● Шунақаси ҳам бўлади

Филлар ҳужуми

ЛАГОС. Нигериянинг даҳшатли қурғоқчилик офатига учраган Шарқи-Шимолий районларидаги деҳқонларнинг далалари яна бир хавф остида қолди. Жазирама иссиқ кўкатларнинг ҳаммасини қовжиратиб юборган саваннадаги ёввойи филларнинг галалари одамларнинг манзилгоҳлари жойлашган районларга бостириб кираётганлиги мана шундай катта хавф туғдирмоқда. Озуқа қидириб изғиб қолган филлар экинларни пайҳон қилмоқда, йўлларда учраган уй жойларни ағдариб ташламоқда.

Маҳаллий маъмурлар хавф остида қолган районларда жуда кўп кузатиш пунктлари ташкил этишга мажбур бўлдилар. Кузатувчилар филларнинг галалари қаёққа бораётганлигини кузатиб турибдилар ва бу галалар яқинлашиб келаётганлиги тўғрисида деҳқонларга хабар қилмоқдалар. «Тартиб бузувчилар»га зарба бермоқ учун маҳаллий аҳолидан махсус отрядлар ташкил этилди.

„ЎРМОН МАЛИКАСИ“ ТАШРИФИ

Бугун

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ СТАНЦИЯЛАРИГА БЕШ ВАГОН АРЧА ТУШИРИБ ОЛИНДИ.

Республика «Ўзглавтара» бошқармаси Ўзбекистон аҳолисини янги йил арчаси билан таъминлаш мақсадида Горький ва Киров областларининг ўрмончиларига 260 мингта арча қирқиб бериш ҳақида буюртма берган эди. Бунинг 130 мингтаси Тошкент шаҳри аҳолиси учун мўлжаллангач.

Бошқармадан хабар беришларича, келгуси ҳафтада шаҳримиздаги колхоз бозорларида, катта майдонларда, гавжум чорраҳаларда арча савдоси бошлаб юборилади. Бунинг учун 60 га яқин арча сотувчи павильонлар тайёрланди.

АҲОЛИ ДАСТУРХОНИГА

«Узптицепром» бош бошқармаси маҳсулот реализация қилиш йиллик планини бажарди. Аҳоли дастурхонига 256,5 миллион дона тухум, 5700 тонна парранда гўшти етказиб берилди.

Бошқарма коллективи йиллик планга қўшимча аҳолига 36 миллион дона тухум, 700 тонна парранда гўшти етказиб бериш мажбуриятини олди.

Тайёрланган маҳсулотларнинг деярли ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди.

Ноёб тангалар ўғирланди

НЬЮ-ЙОРК. Қуролланган беш киши 3 декабрда Гарвард университетининг музейига бостириб кириб, музейда сақланаётган беш мингтадан кўпроқ ноёб тангаларни ўғирлаб кетишди. Греция ва Римнинг ўғирланган мана шу ноёб тангалари қиммати бир миллион долларга тенг. Университет вакили, АҚШнинг бутун тарихида бундай катта ўғирлик бўлмаган эди, деди.

Наркотиклар билан савдо қилувчиларга Швейцариядан нохуш хабар етиб келди. Швейцария полициясининг контрабандистларни топиш бўйича «мутахассис» бўлган биринчи изқувар ити болалади. Она итнинг қобилияти ёш кучукларга ўтиши эҳтимолдан ҳоли эмас-да...

Кейстон — ТАСС фотоси.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Тошкент оқшоми 4 бет.
6 ДЕКАБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.
ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—02900 Нашр В—2358.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.